

ΧΡΗΣΤΟΣ Α. ΣΑΡΤΖΕΤΑΚΗΣ

**ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΤΥΠΟΝ
3 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2022**

ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ

www.sartzetakis.gr

ATHENS VOICE

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

03.02.2022 | 15:05

Χρήστος Σαρτζετάκης: Ο πρόεδρος, τελικά, ήταν ένας από εμάς

Χρήστος Σαρτζετάκης © EUROKINISSI/ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΝΤΑΡΙΝΗΣ

Δεν μας το θύμισε η εκδημία του αλλά μια φράση του που, σε διάφορες γλωσσικές παραλλαγές, εξακολουθεί να ζει

Περικλής Δημητρολόπουλος

Σχόλιο για τη σχέση του Χρήστου Σαρτζετάκη με το ΠΑΣΟΚ και το «έθνος ανάδελφον».

Λέγεται πως η ιδέα ήταν του Μένιου Κουτσόγιωργα. Ο Καραμανλής έπρεπε να φύγει από την προεδρία της Δημοκρατίας, αλλά ποιος να ερχόταν; Κάποιος που θα έδινε ένα ιδεολογικό και ιστορικό επίχρισμα στην απόφαση να μην ανανεωθεί η θητεία του στην προεδρία της Δημοκρατίας. Ο άνθρωπος αυτός ήταν, μάλλον άθελά του, ο Χρήστος Σαρτζετάκης. Ήταν μόνο ο μεθοδικός ανακριτής που είχε ξεσκεπάσει τους ηθικούς αυτουργούς της δολοφονίας Λαμπράκη; Όχι ήταν και ο δημοκράτης ήρωας που είχε τυλίξει σε μια κόλλα χαρτί, ή μάλλον σε μια δικογραφία, το παρακράτος της μετεμφυλιακής Δεξιάς.

Πώς το τύλιξε; Η σημερινή πρόεδρος της Δημοκρατίας αποχαιρέτησε στη συλλυπητήρια δήλωσή της «έναν ακέραιο λειτουργό της Δικαιοσύνης που χειρίστηκε την υπόθεση της δολοφονίας Λαμπράκη με παραδειγματική ανεξαρτησία και δικαστικό ήθος». Και ήταν έτσι. Ο Σαρτζετάκης ήταν δικαστικός, δεν ήταν αγωνιστής. Αλλά αυτό ήταν και το λάθος του Κουτσόγιωργα: Οι δικαστές γίνονται ήρωες με την άτεγκτη προσήλωση στους νόμους και τους τύπους, όχι με τα υψωμένα πανό και τα βροντερά συνθήματα. Το ΠΑΣΟΚ της εποχής νόμιζε πως ψήφισε με τα χρωματιστά ψηφοδέλτια έναν λάβρο υπερασπιστή της δημοκρατίας. Αυτός που ψήφισε όμως δεν θα μπορούσε, σε καιρούς δημοκρατίας, να είναι τίποτε περισσότερο από τυπολάτρη.

Αρκεί να θυμηθεί κανείς τον Ζαν Λουί Τρεντινιάν στο «Ζ». Πώς αλλιώς θα μπορούσε να εξελισσόταν στη ζωή του εκείνος ο τύπος με το αγέλαστο πρόσωπο, τα χοντρά γυαλιά και τη δερμάτινη τσάντα που δεν άφηνε ποτέ από το χέρι του; Η Τέχνη προανήγγειλε την πραγματικότητα, ο Σαρτζετάκης μετέφερε απλώς το πνεύμα του από τον έναν θεσμό στον άλλο. Δεν κουβαλάς τους επικεφαλής της αστυνομίας στο ανακριτικό σου γραφείο εάν δεν πιστεύεις τυφλά και χωρίς εκπτώσεις στο κύρος του θεσμού που εκπροσωπείς. Αλλά πώς υπερασπίζεσαι το κύρος του θεσμού, της Προεδρίας αυτή τη φορά, όχι μόνο σε καιρούς δημοκρατίας αλλά και στον καιρό μιας κυβέρνησης που έβλεπε τη θεσμική κουλτούρα κάτι σαν κατάλοιπο του αστικού κράτους;

Ο αστικός μύθος θέλει τον Χρήστο Σαρτζετάκη να υπερασπίζεται τον θεσμό με την άγνωστη έως τότε προσήλωσή του στην τυπολατρία: απαγόρευσε σε έναν επισκέπτη του, υπουργό, να τινάξει τη στάχτη του τσιγάρου του στο προεδρικό τασάκι. Ο υπουργός δεν άναψε ποτέ το τσιγάρο του γιατί ακόμη περισσότερο δεν θα μπορούσε να τινάξει τη στάχτη στο πάτωμα και ο αστικός μύθος έγινε ένα παραπολιτικό επεισόδιο που σύστησε τον νέο πρόεδρο της Δημοκρατίας στο κόμμα που χρωμάτισε ακόμη και τα ψηφοδέλτια για να μπορέσει να τον εκλέξει.

Ουσιαστικά, σύστησε έναν υπερβολικά τυπικό αστό σε μια παρέα χαρούμενων και ελαφρώς πλιατσικολόγων σοσιαλιστών. Εκείνοι έπαιρναν επιτέλους τη ρεβάνς από το μετεμφυλιακό κράτος εφορμώντας σε οργανισμούς και υπηρεσίες κι εκείνος δεν τους άφηνε να χρησιμοποιήσουν ούτε τα τασάκια του. Πώς να ταιριάζει ένας τέτοιος πρόεδρος με έναν υπουργό που όχι μόνο θα άναβε το τσιγάρο του αλλά μπορεί και να άπλωνε τα πόδια του στο τραπέζι;

Το χάσμα αποτυπώθηκε ακόμη περισσότερο στη γλώσσα. Ο πρωθυπουργός μιλούσε στην πασοκική διάλεκτο για τον «Ιούνη» και τον «Ιούλη» και ο πρόεδρος στην καθαρεύουσα για το «ανάδελφον». Δεν «είμαστε», «είμεθα». Και δεν «είμαστε λαός». «Είμεθα έθνος». Έτσι το είπε το Πάσχα του 1985 ο

Χρήστος Σαρτζετάκης προτού τσουγκρίσει αβγά σε μια στρατιωτική μονάδα, όπως επιβάλλει η προεδρική εθιμοτυπία.

Γιατί το είπε; Θα το εξηγούσε ο ίδιος χρόνια αργότερα, όταν πια κανένας από το ΠΑΣΟΚ δεν του μιλούσε, αλλά μιλούσε ο ίδιος για τον εαυτό του μέσα από την ιστοσελίδα του - φυσικά στην πολυτονική καθαρεύουσα και ακόμη φυσικότερα σε τρίτο πρόσωπο και όπως ακριβώς αρμόζει στη θεσμική του τυπολατρία: «Ο Χρήστος Α. Σαρτζετάκης έπεσήμανε, παρουσία του Πρωθυπουργού Άνδρέα Παπανδρέου, εις δημοσίας προδς την κρατική τηλεόρασι δηλώσεις του τήν ψηλαφητή αλήθεια, ότι έμεϊς οί Έλληνες εϊμεθα “Έθνος ανάδελφον”, άφου συγγενικά μας έθνη δέν ύπάρχουν» έγραφε.

Ο ίδιος αναγνώριζε πως η φράση βρήκε «λυσσώδη αποδοκιμασία» και η αλήθεια είναι πως ούτε πριν ούτε μετά από τον Χρήστο Σαρτζετάκη σατιρίστηκε -εάν δεν χλευάστηκε- τόσο ένας πρόεδρος της Δημοκρατίας. Έλεγε όμως ακόμη πως «ό άφορισμός είχεν άπό τής πρώτης στιγμής τεραστίαν άπήχησιν καί καθολικήν άποδοχήν». Γιατί; Μα επειδή «η έπισήμανσις αύτή έγινε εις τò πλαίσιον μερίμνης για τήν μεγαλύτερη ενεργοποίησι τών έθνικων μας δυνάμεων, όταν όλοι συνειδητοποιήσουμε τς συνέπειες τής άνωτέρω άληθείας. Άφου, στερούμενοι συγγενων, δέν έχουμε νά περιμένουμε σέ κρίσιμες περιστάσεις τίποτε καί άπό κανένα».

Με τέτοια γλώσσα πώς να μιλήσει ο πρόεδρος στη ψυχή των πασόκων; Πώς από αγωνιστής της δημοκρατίας ο πρόεδρος μάς προέκυψε εθναμύντωρ; Αν μεταφράσει όμως κανείς το απόσπασμα καταλαβαίνει πως ο αταίριαστος πρόεδρος θα μπορούσε να μιλήσει στην ψυχή όχι μόνο των πασόκων αλλά σχεδόν όλων των Ελλήνων. Αν και σε λάθος ιδιώμα, ο Χρήστος Σαρτζετάκης συμπύκνωσε σε τρεις ανεπίκαιρες λέξεις την πάντα επίκαιρη πεποίθηση περί κατατρεγμένου έθνους που όχι μόνο δεν έχει να περιμένει τίποτε από κανέναν αλλά και όλοι οι άλλοι θέλουν το κακό του και επιβουλεύονται την ύπαρξή του.

Δεν θέλουν να μας εξαφανίσουν; Δεν είχε πει ο Κίσινγκερ πως για να ξεριζώσουν την ψυχή μας πρέπει να ξεριζώσουν τη γλώσσα μας; Όχι, δεν το

έχει πει, αλλά δεν έχει και τόση σημασία. Η φράση αναπαράχθηκε ακόμη και από επιφανή αγωνίστρια της συριζαϊκής Αριστεράς στην κεντροαριστερή εφημερίδα που εργαζόταν ως αρθρογράφος. Αν μιλούσε αλλιώς, ο πρόεδρος θα μιλούσε και στη δική της ψυχή. Γιατί τελικά ο Χρήστος Σαρτζετάκης ήταν ένας από εμάς. Και δεν μας το θύμισε η εκδημία του (λέξη που θα προτιμούσε οπωσδήποτε ο ίδιος). Αλλά μια μικρή φράση που, σε διάφορες γλωσσικές παραλλαγές, εξακολουθεί να ζει.

«Πηγή: <https://www.athensvoice.gr/politics/744362-hristos-sartzetakis-o-proedros-telika-itan-enas-apo-emas>»

DOCUMENTO

Πέθανε ο πρώην Πρόεδρος της Δημοκρατίας Χρήστος Σαρτζετάκης

ΠΟΛΙΤΙΚΗ**Newsroom**

03.02.2022 | 08:32

Έφυγε από τη ζωή τα ξημερώματα της Πέμπτης ο πρώην Πρόεδρος της Δημοκρατίας, Χρήστος Σαρτζετάκης σε ηλικία 92 ετών.

Συγκεκριμένα, άφησε την τελευταία του πνοή στις 02:45 τα ξημερώματα ενώ νοσηλευόταν στην Μονάδα Εντατικής Θεραπείας του Λαϊκού Νοσοκομείου.

Τα τελευταία χρόνια ο πρώην Πρόεδρος της Δημοκρατίας αντιμετώπιζε σοβαρά προβλήματα υγείας.

Ο Χρήστος Σαρτζετάκης ήταν ανώτατος δικαστικός και **διετέλεσε Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας την περίοδο 1985-1990.**

Κέρδισε παγκόσμια καταξίωση όταν επιτέλεσε με παραδειγματική γενναιότητα το έργο του στην υπόθεση της δολοφονίας του βουλευτή της

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Κείμενα από την Ιστοσελίδα www.sartzetakis.gr

Αριστεράς Γρηγόρη Λαμπράκη, αν και δεχόταν αφόρητες πιέσεις από την κυβέρνηση Καραμανλή και την τότε ηγεσία της Δικαιοσύνης και των Σωμάτων Ασφαλείας. Ως Πρόεδρος της Δημοκρατίας, άσκησε τα καθήκοντά του με εξαιρετική προσήλωση στο Σύνταγμα, ιδιαίτερα κατά την ταραχώδη περίοδο 1989-1990, όταν οι εκλογικές αναμετρήσεις **δεν έδωσαν απόλυτη πλειοψηφία σε κανένα κόμμα.**

Το βιογραφικό του

Γεννήθηκε στη Νεάπολη Θεσσαλονίκης το 1929. Ο πατέρας του ήταν αξιωματικός της Χωροφυλακής, καταγόμενος από τα Χανιά. Η μητέρα του, το γένος Γραμμενόπουλου, ήταν από το Σκλήθρο Φλώρινας, κόρη του Μακεδονομάχου Κοσμά Γραμμενόπουλου. Ήταν πτυχιούχος της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και εισήλθε στον δικαστικό κλάδο το 1955. Το 1961 ήταν ανακριτής στο Αγρίνιο, στην ανάκριση του παιδαγωγού Μιχάλη Παπαμαύρου.

Το 1956 υπηρέτησε ως Ειρηνοδίκης στην Κλεισούρα Καστοριάς. Το 1963 υπηρέτησε στο Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης, και έγινε γνωστός ως ανακριτής στην υπόθεση της δολοφονίας του βουλευτή της Αριστεράς Γρηγόρη Λαμπράκη. Διεξήγαγε την ανάκριση χωρίς να υποκύψει σε πολιτικές πιέσεις που δέχτηκε από την τότε πολιτική και δικαστική εξουσία. Η γενναία στάση του αποτυπώθηκε στην ταινία "Ζ" του Κώστα Γαβρά.

Με εκπαιδευτική άδεια έκανε στο Παρίσι κατά το διάστημα 1965-1967 μεταπτυχιακές σπουδές στο Εμπορικό Δίκαιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Δίκαιο.

Το 1968, επί Χούντας, απολύθηκε από το δικαστικό σώμα και στη συνέχεια συνελήφθη δύο φορές, βασανίστηκε στο ΕΑΤ-ΕΣΑ και φυλακίστηκε, χωρίς δίκη. Απολύθηκε από τις φυλακές της Χούντας μετά από διεθνή κατακραυγή το 1971. Με την πτώση της δικτατορίας αποκαταστάθηκε στην υπηρεσία του τον Σεπτέμβριο του 1974 με τον βαθμό του Εφέτη.

Το 1976 συμμετείχε στη σύνθεση του Συμβουλίου Εφετών η οποία απέρριψε το αίτημα της Γερμανίας για την έκδοση του Ρολφ Πόλε, καταζητούμενου για τρομοκρατική δράση, με το σκεπτικό ότι τα εγκλήματά του είναι πολιτικά

και ως εκ τούτου η έκδοσή του απαγορεύεται από το ελληνικό Σύνταγμα. Ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου άσκησε πειθαρχική δίωξη κατά των τριών πλειοψηφισάντων δικαστών (Κ. Αλεξόπουλος, Σ. Βάλλας, Χ. Σαρτζετάκης) γι' αυτή την απόφαση, γεγονός που θεωρήθηκε ανεπίτρεπτη παρέμβαση στη δικαστική ανεξαρτησία.

Το 1981 προήχθη στον βαθμό του Προέδρου Εφετών και το 1982 στον βαθμό του Αρεοπαγίτη.

Κατά την προεδρική εκλογή του 1985 ο Χρήστος Σαρτζετάκης προτάθηκε από το ΠΑΣΟΚ και εξελέγη από αυτό και τα κόμματα της αριστεράς στις 29 Μαρτίου 1985 Πρόεδρος της Δημοκρατίας, θέση στην οποία παρέμεινε μέχρι τις 5 Μαΐου 1990.

Η εκλογή του συνδέθηκε με δύο προβλήματα Συνταγματικού Δικαίου, τα «χρωματιστά ψηφοδέλτια» και την «ψήφο Αλευρά». Για την ψηφοφορία χρησιμοποιήθηκαν ψηφοδέλτια διαφορετικού χρώματος για κάθε υποψήφιο, κάτι που η τότε αξιωματική αντιπολίτευση (Νέα Δημοκρατία) κατήγγειλε ως απόπειρα ακύρωσης του μυστικού χαρακτήρα της ψηφοφορίας, επειδή, όπως υποστήριξε, το χρώμα του κάθε ψηφοδελτίου διακρινόταν από τον ημιδιαφανή φάκελο. Υποστηρίχθηκε επίσης ότι ο τότε Πρόεδρος της Βουλής Γιάννης Αλευράς δεν έπρεπε να λάβει μέρος στην ψηφοφορία ως εκτελών χρέη Προέδρου της Δημοκρατίας μετά την πρόωγη παραίτηση του Κωνσταντίνου Καραμανλή.

Η θητεία του στιγματίστηκε από την ανένδοτη άρνησή του ως Προέδρου της Δημοκρατίας να απονείμει χάρη στον ισοβίτη Χρήστο Ρούσσο, στάση που αποδόθηκε σε ομοφοβία και διάκριση, εφόσον υπήρχαν οι προϋποθέσεις και η θετική εισήγηση του Συμβουλίου Χαρίτων. Η απεργία πείνας που ξεκίνησε ο Ρούσσος πυροδότησε ένα ευρύ κίνημα συμπαράστασης, στο οποίο συμμετείχαν προσωπικότητες του πνευματικού, νομικού, πολιτικού και καλλιτεχνικού κόσμου από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Τελικά, ο Χρήστος Ρούσσος αποφυλακίστηκε με χάρη που του δόθηκε το 1990 από τον επόμενο Πρόεδρο της Δημοκρατίας, Κωνσταντίνο Καραμανλή.

Μετά το 1990 αποσύρθηκε σε μεγάλο βαθμό από τη δημόσια ζωή αν και αρθρογραφούσε τακτικά σε εφημερίδες και δημοσιεύει κείμενα στην ιστοσελίδα του.

Ήταν παντρεμένος με την Έφη Αργυρίου και είχε μία κόρη.

Στις 21 Δεκεμβρίου 2018, βραβεύτηκε από την Ακαδημία Αθηνών. Το βραβείο απονεμήθηκε για τη δημοσίευση του έργου «Επιτελών το καθήκον μου», κείμενο με τη γνώμη που διατύπωσε το 1964 ως ανακριτής στην υπόθεση Λαμπράκη, το οποίο αξιολογήθηκε ως λαμπρό δείγμα ευσυνείδητης, εμβριθούς, εξονυχιστικής και θαρραλέας ανακριτικής στάσης.

<https://www.documentonews.gr/article/pethane-o-xristos-sartzetakis/>

ERTNEWS

Πολιτειακή και πολιτική ηγεσία τιμούν τον Χρήστο Σαρτζετάκη (video)

03/02, 11:54 πμ

Upd: 03/02, 5:34 μμ

Σύνταξη Συντακτική ομάδα ert.gr

Με ενός λεπτού σιγή στη μνήμη του ξεκίνησε σήμερα τις εργασίες της η Βουλή τιμώντας τον πρώην Πρόεδρο Χρήστο Σαρτζετάκη. Σύσσωμη η πολιτειακή και πολιτική ηγεσία της χώρας απευθύνει συλλυπητήρια στην οικογένεια του εκλιπόντος.

Με συγκίνηση αποχαιρετάμε τον Χρήστο Σαρτζετάκη, αναφέρει σε ανακοίνωσή της η **Πρόεδρος της Δημοκρατίας, Κατερίνα Σακελλαροπούλου** για την απώλεια του πρώην Προέδρου της Δημοκρατίας.

Η κ. Σακελλαροπούλου, στην συνέχεια αναφέρει ότι αποχαιρετάμε «έναν ακέραιο λειτουργό της Δικαιοσύνης, που σε δύσκολες για τον τόπο και τη δημοκρατία ώρες χειρίσθηκε ως ανακριτής την υπόθεση της δολοφονίας Λαμπράκη με παραδειγματική ανεξαρτησία και δικαστικό ήθος, πληρώνοντας, για τη στάση του αυτή, βαρύ τίμημα στα χρόνια της χούντας. Και που αργότερα, ως Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας, τίμησε το αξίωμα με ευσυνειδησία, προσήλωση και υψηλό αίσθημα ευθύνης στην άσκηση των καθηκόντων του».

«Για την απώλειά του, εκφράζω τα θερμά μου συλλυπητήρια στην οικογένειά του και τους οικείους του» καταλήγει η κ. Σακελλαροπούλου.

Ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης αναφέρει στο μήνυμά του:

Με θλίψη πληροφορήθηκα την απώλεια του πρώην Προέδρου της Δημοκρατίας και ακέραιου δικαστή Χρήστου Σαρτζετάκη. Στα ταραγμένα χρόνια της δεκαετίας του '60, ως νεαρός τότε ανακριτής, ταυτίστηκε με την καταγγελία των εξωθεσμικών μηχανισμών στην υπόθεση Λαμπράκη. Αυτών, που, δυστυχώς, ήλθαν στο προσκήνιο με την επτάχρονη δικτατορία, οδηγώντας και στη δική του δίωξη.

Πολλά χρόνια μετά, το 1985, η ανάδειξή του στο ύπατο αξίωμα συνέβη σε συνθήκες πόλωσης και η παράταξή μας δεν τον στήριξε. Συνεργάστηκε, ωστόσο μαζί του σεβόμενη τον συνταγματικό του ρόλο. Όπως και ο ίδιος άσκησε με τον δικό του τρόπο, αλλά πάντως με θεσμική **αυστηρότητα, τα καθήκοντά του**. Στο διάστημα 1989-90, μάλιστα, σε ένα περιβάλλον και πάλι υψηλής πολιτικής έντασης, οι χειρισμοί του για τον σχηματισμό κυβέρνησης υπήρξαν ανεπίληπτοι.

Μια θητεία που άρχισε με αντιδικίες ολοκληρώθηκε, έτσι, σε κλίμα ομαλότητας. Και σε αυτό, η προσωπικότητα του Χρήστου Σαρτζετάκη είχε το δικό της μερίδιο. Στους οικείους του απευθύνω τα ειλικρινή μου συλλυπητήρια.

Τη θλίψη και τα ειλικρινή συλλυπητήρια εκ μέρους της κυβέρνησης μετέφερε και ο κυβερνητικός εκπρόσωπος **Γιάννης Οικονόμου**.

Τη θλίψη του εξέφρασε ο Πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων, **Κωνσταντίνος Τασούλας**:

«Σήμερα έφυγε από κοντά μας ένας εξέχων πολίτης αυτής της χώρας, πρότυπο ήθους και αγωνιστικότητας. Ο Χρήστος Σαρτζετάκης πέρασε στην ιστορία, με τους αγώνες του για την προάσπιση του Δικαίου και της Δημοκρατίας. Έγινε γνωστός σε όλο τον κόσμο με την αποφασιστική συμβολή του στην αποκάλυψη των ενόχων στη δολοφονία του βουλευτή Γρηγόρη Λαμπράκη, αλλά και την αντιδικτατορική του δράση. Η δημόσια παρουσία του ως Ανώτατος Δικαστικός, αλλά και ως Πρόεδρος της Δημοκρατίας, την περίοδο 1985-1990, υπαγορεύτηκε πάντα από την αίσθηση μέτρου, την προσήλωση στην νομιμότητα και το υψηλό αίσθημα ευθύνης στην άσκηση των καθηκόντων του. Στην οικογένεια και τους οικείους του εκφράζω τα ειλικρινή συλλυπητήριά μου.»

Ο πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ-Πολιτική Συμμαχία **Αλέξης Τσίπρας** σε ανάρτησή του στο Facebook αναφέρει: “Ο Χρήστος Σαρτζετάκης υπήρξε εμβληματικός δικαστής, που προσωποποίησε την ανεξαρτησία της Δικαιοσύνης σε όλη τη διαδρομή του, με κορυφαία στιγμή τη δολοφονία του Γρηγόρη Λαμπράκη από το παρακράτος της Δεξιάς. Τη δικαστική του ακεραιότητα πλήρωσε ακριβιά με διώξεις και φυλάκιση κατά τη διάρκεια της χούντας. Η δημοκρατική Ελλάδα τον τίμησε με την εκλογή του στην Προεδρία της Δημοκρατίας. Τον αποχαιρετούμε με σεβασμό”.

Ευπατρίδης που υπηρέτησε με συνέπεια το δημόσιο συμφέρον, τη Δικαιοσύνη και τη Δημοκρατία. Η εκλογή του στην Προεδρία της

Δημοκρατίας συνέβαλε στον εκδημοκρατισμό των θεσμών με την Συνταγματική αναθεώρηση του 1986, αναφέρει ο Πρόεδρος του ΚΙΝΑΛ, Νίκος Ανδρουλάκης.

Θα μείνει στη συλλογική μνήμη για τη συμβολή του στην αποκάλυψη της δολοφονίας Λαμπράκη και τη στάση του απέναντι στη χούντα, επισημαίνει ο ΓΓ της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ, Δημήτρης Κουτσούμπας.

Ο πρόεδρος της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΥΣΗΣ Κυριάκος Βελόπουλος τονίζει: Ο τρόπος με τον οποίον ο Χρήστος Σαρτζετάκης υπερασπίστηκε την δικαιοσύνη ως λειτουργός της και τα εθνικά θέματα ως Πρόεδρος της Δημοκρατίας, ας γίνουν παράδειγμα για όλους. Αιώνια του η μνήμη.

Συλλυπητήριο μήνυμα για τον θάνατο του Χρήστου Σαρτζετάκη ανάρτησε στο λογαριασμό του στο [twitter](#) ο υπουργός Εξωτερικών Νίκος Δένδιας.

Ο πρώην Πρόεδρος της Δημοκρατίας Προκόπης Παυλόπουλος στο μήνυμά του τονίζει ότι ο Χ. Σαρτζετάκης **υπηρέτησε**, και μάλιστα σε χαλεπούς καιρούς για την Πατρίδα μας και τον Λόγό μας, **την Δικαιοσύνη και την Δημοκρατία με υποδειγματικό σθένος και εμβληματική συνέπεια**. Ως Πρόεδρος της Δημοκρατίας επιτέλεσε το καθήκον του με απόλυτο σεβασμό των θεσμών της Προεδρευόμενης Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας.

Ο πρώην πρωθυπουργός Κώστας Σημίτης εξαίρει το δημοκρατικό θάρρος του Χρήστου Σαρτζετάκη για τη δημοκρατία και τον ενεργό αγώνα του κατά της δικτατορίας.

«Ο Χρήστος Σαρτζετάκης υπήρξε ένας δημόσιος λειτουργός που υποστήριξε με θάρρος και πείσμα τη δημοκρατία σε αντίξοες συνθήκες. Τόσο ως δικαστικός, όταν με **υποδειγματικό τρόπο υπερασπίστηκε την αλήθεια στην υπόθεση Λαμπράκη**, όσο και στα μεταγενέστερα χρόνια, όταν **έλαβε ενεργό μέρος, στον αντιδικτατορικό αγώνα**. Υπήρξε ένας ιδιαίτερος

άνθρωπος, με αφοσίωση στη δημοκρατία και το Σύνταγμα. Τα συλλυπητήριά μου στην οικογένειά του», αναφέρει ο κ. Σημίτης.

Ο Χρήστος Σαρτζετάκης διετέλεσε Πρόεδρος της Δημοκρατίας την περίοδο 1985-1990. Το 1963 χειρίστηκε υποδειγματικά ως ανακριτής, την υπόθεση της δολοφονίας του βουλευτή της Αριστεράς, Γρηγόρη Λαμπράκη.

Η υποδειγματική στάση και η γενναιότητα του Χρήστου Σαρτζετάκη ως ανακριτή στην υπόθεση δολοφονίας του βουλευτή της Αριστεράς, Γρηγόρη Λαμπράκη, το 1963, όπου μέσα στα ταραχώδες κλίμα της περιόδου δεν υπέκυψε σε πιέσεις, γνώρισε την παγκόσμια καταξίωση μέσω και της εμβληματικής ταινίας «Ζ» του Κώστα Γαβρά. Στην προεδρική εκλογή του 1985, ο Χρήστος Σαρτζετάκης ήταν η αιφνιδιαστική πρόταση-έκπληξη του Ανδρέα Παπανδρέου για το αξίωμα του προέδρου της Δημοκρατίας. Εξελέγη Πρόεδρος στις 29 Μαρτίου 1985 στην τρίτη ψηφοφορία με τις ψήφους ΠΑΣΟΚ και ΚΚΕ σε μία θυελλώδη κοινοβουλευτικά διαδικασία και παρέμεινε στο αξίωμα έως τις 5 Μαΐου 1990.

Γεννημένος στη Νεάπολη Θεσσαλονίκης το 1929, εισήλθε στον δικαστικό κλάδο το 1955. Το 1968, μέσα στη Χούντα απολύθηκε, συνελήφθη δύο φορές, βασανίστηκε στο ΕΑΤ-ΕΣΑ και φυλακίστηκε χωρίς δίκη. Πέρασαν τρία χρόνια και αποφυλακίστηκε μόλις το 1971, λόγω της παγκόσμιας κατακραυγής, και των διεθνών πιέσεων προς το χουντικό καθεστώς. Αποκαταστάθηκε στην υπηρεσία του τον Σεπτέμβριο του 1974 με τον βαθμό του Εφέτη.

Μετά την ολοκλήρωση της προεδρικής θητείας του το 1990, αποσύρθηκε σε μεγάλο βαθμό από τη δημόσια ζωή, αρθρογραφώντας, ωστόσο, στον τύπο και δημοσιεύοντας κείμενα στην ιστοσελίδα του.

Το 2018, βραβεύτηκε από την Ακαδημία Αθηνών για το έργο του «Επιτελών το καθήκον μου», κείμενο με τη μειοψηφική γνώμη που διατύπωσε το 1964

ως ανακριτής στην υπόθεση Λαμπράκη, η οποία αποτέλεσε διεθνές υπόδειγμα ευσυνείδητης, άμεμπτης και γενναίας στάσης δικαστικού.

Ρεπορτάζ: **Χρύσα Ρουμελιώτη, Γιώργος Παντελάκης**

<https://www.ertnews.gr/eidiseis/ellada/i-politeiaki-kai-politiki-igesia-apochaireta-ton-christo-sartzetaki/>

iefimerida

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Πέθανε ο πρώην Πρόεδρος της Δημοκρατίας, Χρήστος Σαρτζετάκης
«Έφυγε» ο Χρήστος Σαρτζετάκης / Φωτογραφία αρχείου: INTIMENEWS
NEWSROOM IEFIMERIDA.GR

03/02/2022 08:27

Έφυγε από τη ζωή σε ηλικία 92 ετών ο πρώην Πρόεδρος της Δημοκρατίας, Χρήστος Σαρτζετάκης.

Υπενθυμίζεται ότι ο Χρήστος Σαρτζετάκης εισήχθη στο Λαϊκό Νοσοκομείο στις 01/12/2021 λόγω πνευμονίας από εισρόφηση. Στις 03/12 μεταφέρθηκε στη ΜΕΘ του ίδιου νοσοκομείου εξαιτίας οξείας αναπνευστικής ανεπάρκειας. Σύμφωνα με την επίσημη ενημέρωση του νοσοκομείου, άφησε την τελευταία του πνοή στις 2:40 τα ξημερώματα.

Η ανακοίνωση του «Λαϊκού»:

«Την 02:40 πρωινή της 03/02/2022, μετά από μακρά νοσηλεία στη Μονάδα Εντατικής Θεραπείας του ΓΝΑ ΛΑΪΚΟ, κατέληξε ο πρώην Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας Χρήστος Σαρτζετάκης, γεννηθείς το 1929, από πνευμονική ανεπάρκεια».

Ο Χρήστος Σαρτζετάκης, ανώτατος δικαστικός, διετέλεσε Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας την περίοδο 1985-1990.

Ποιος ήταν ο Χρήστος Σαρτζετάκης

Γεννήθηκε το 1929 στη Θεσσαλονίκη, σπούδασε στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και αφού άσκησε για μικρό χρονικό διάστημα τη δικηγορία, εισήλθε στον δικαστικό κλάδο το 1955. Με εκπαιδευτική άδεια έκανε το 1965-1967 μεταπτυχιακές σπουδές στο Παρίσι στο Εμπορικό Δίκαιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Δίκαιο.

Ήταν παντρεμένος με την Έφη Αργυρίου, με την οποία απέκτησε μία κόρη.

Δικαστική και Πολιτική Πορεία

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Κείμενα από την Ιστοσελίδα www.sartzetakis.gr

Το 1963, ενώ υπηρετούσε στο Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης, ανέλαβε ως ανακριτής την υπόθεση της πολιτικής δολοφονίας του βουλευτού Γρηγορίου Λαμπράκη.

Το 1968, επί χούντας, απολύθηκε από το Δικαστικό Σώμα και στη συνέχεια συνελήφθη δύο φορές, βασανίσθηκε και φυλακίσθηκε, χωρίς δίκη, επί ένα περίπου χρόνο. Με την κατάργηση της δικτατορίας αποκαταστάθηκε στην υπηρεσία του τον Σεπτέμβριο του 1974 με τον βαθμό του Εφέτη. Το 1981 προάγεται στον βαθμό του Προέδρου Εφετών και το 1982 στον βαθμό του Αρεοπαγίτου.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ 03/02/2022 09:14

Χρήστος Σαρτζετάκης: Η επεισοδιακή εκλογή του -Τα περιβόητα γαλάζια ψηφοδέλτια και η ψήφος Αλευρά

Κατά την Προεδρική εκλογή του 1985 ο Χρήστος Σαρτζετάκης προτάθηκε από το ΠΑΣΟΚ και εξελέγη με τις ψήφους του ΠΑΣΟΚ και των κομμάτων της Αριστεράς, στις 29 Μαρτίου 1985. Παρέμεινε στη θέση του Προέδρου της Δημοκρατίας μέχρι τις 5 Μαΐου 1990.

Μετά το 1990 έχει αποσυρθεί σε μεγάλο βαθμό από τη δημόσια ζωή αν και αρθρογραφούσε τακτικά σε εφημερίδες και δημοσίευε κείμενα στην ιστοσελίδα του.

Σύμφωνα με το βιογραφικό του στην ιστοσελίδα της Προεδρίας της Δημοκρατίας, ο Χρήστος Σαρτζετάκης ήταν Επίτιμο μέλος του Ανωτάτου Δικαστηρίου της Πορτογαλίας, Επίτιμος Διδάκτωρ του Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης, Επίτιμο μέλος της Εταιρείας Λογοτεχνών Θεσσαλονίκης και μέλος επιστημονικών εταιρειών στην Ελλάδα και το Εξωτερικό. Έτυχε διαφόρων τιμητικών διακρίσεων και των ανωτάτων παρασήμων ξένων κρατών και ήταν Επίτιμος δημότης πολλών Δήμων και Κοινοτήτων της χώρας μας. Δημοσίευσε διάφορες μελέτες νομικού και πολιτικού περιεχομένου.

Πηγή: <https://www.iefimerida.gr/politiki/pethane-o-hristos-sartzetakis>

Iefimerida

Χρήστος Σαρτζετάκης: Από τη δολοφονία Λαμπράκη ως την Προεδρία της Δημοκρατίας

Ανδρέας Παπανδρέου και Χρήστος Σαρτζετάκης/Eurokinissi

ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΡΟΥΣΤΑΛΛΗ

03/02/2022 13:40

Ο ανακριτής της δολοφονίας του βουλευτή της ΕΔΑ Γρηγόρη Λαμπράκη, Χρήστος Σαρτζετάκης, το 1963, ο οποίος συνέβαλε στην αποκάλυψη του δεξιού παρακράτους, που εξέθρεψε η κυβέρνηση Καραμανλή και στην αναζωογόνηση του δεύτερου ανένδοτου του Γεωργίου Παπανδρέου, ήταν ένα μυθικό πρόσωπο.

Στη φιλοτέχνηση του προφίλ του Χρήστου Σαρτζετάκη έπαιξε μεγάλο ρόλο η μυθιστορηματική διάσταση που του απέδωσε με την ταινία "Ζ" ο Βασίλης Βασιλικός. Το 1985, ένας άλλος Παπανδρέου, ο Ανδρέας, τον πρότεινε για Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Από μια ειρωνεία της ιστορίας, Πρόεδρος της Δημοκρατίας ήταν ο Κωνσταντίνος Καραμανλής, ο οποίος μετά από μια ήπια συμβίωση με το ΠΑΣΟΚ, ανέμενε, έχοντας πάρει και σχετικά μηνύματα, ότι θα έκανε και δεύτερη θητεία στο Προεδρικό Μέγαρο. Όταν ο τότε Πρωθυπουργός ανακοίνωσε ότι προτείνει τον Σαρτζετάκη, ο Καραμανλής παραιτήθηκε χολωμένος λίγους μήνες πριν από τη λήξη της θητείας του και στις 29 Μαρτίου 1985 ο Σαρτζετάκης εξελέγη Πρόεδρος της Δημοκρατίας με τις ψήφους του ΠΑΣΟΚ και των κομμάτων της Αριστεράς. Στο ύπατο πολιτειακό αξίωμα παρέμεινε μέχρι τις 5 Μαΐου 1990.

Ο διακεκριμένος δικαστικός, ο οποίος το 1968 απολύθηκε από το δικαστικό σώμα από τη Χούντα των Συνταγματαρχών, συνελήφθη δύο φορές, βασανίστηκε άγρια στα ΕΑΤ-ΕΣΑ και αφέθηκε ελεύθερος εξαιτίας της διεθνούς κατακραυγής. Ο αφοσιωμένος υπερασπιστής του Συντάγματος, που το 1976 διώχθηκε πειθαρχικά από τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, επειδή με άλλους τρεις δικαστές, απέρριψε το αίτημα της Γερμανίας για την έκδοση του Ρολφ Πόλε, θεωρώντας πολιτικά τα εγκλήματα του καταζητούμενου για τρομοκρατική δράση. Ο ήρωας της δημοκρατίας, με

αντιδικτατορική δράση, που όλη η Αριστερά πανηγύρισε όταν ακούστηκε το όνομα του, κατέστρεψε μόνος του τον μύθο του, όταν σε συνθήκες ομαλότητας χρειάστηκε να εκφράσει τη χώρα.

Η εκλογή του σήμανε το τέλος της 15χρονης βεντέτας των Σαρτζετάκηδων και των Πενταράκηδων, μιας από τις μεγαλύτερες και αιματηρότερες βεντέτες των Χανίων, όταν ο βουλευτής του ΠΑΣΟΚ Βαγγέλης Πενταράκης υπερψήφισε τον Σαρτζετάκη. Η εκλογή καθ' εαυτή, ωστόσο, σημαδεύτηκε από τα ψηφοδέλτια διαφορετικού χρώματος για κάθε υποψήφιο, και από την ψήφο Αλευρά, ο οποίος ως Πρόεδρος της Βουλής αναπλήρωνε τον παραιτηθέντα Καραμανλή και η αντιπολίτευση υποστήριζε ότι δεν είχε δικαίωμα ψήφου. Η ένταση στη Βουλή ήταν τόση, ώστε ο βουλευτής της ΝΔ Ελευθέριος Καλογιάννης, «απήγαγε» την κάλπη και επιχείρησε να την μεταφέρει από την Ολομέλεια στα γραφεία του κόμματος του, μένοντας στην Ιστορία ως Καλπογιάννης.

Τιμητική εκδήλωση για τα 40 χρόνια από τη δημιουργία της ταινίας "Ζ" του Κώστα Γαβρά

Είχε τον δικό του κώδικα

Από τις πρώτες ημέρες της θητείας του, ο Σαρτζετάκης υποστήριξε ότι «οι Έλληνες είμεθα Έθνος ανάδελφον», επειδή δεν έχουμε συγγενικά έθνη. Με το πέρασμα του χρόνου, αυτή η φράση του, όπως και πολλά άλλα που έλεγε και έκανε, μετράπηκαν σε γελοιογραφίες, σκωπτικά κείμενα και σατυρικά σόου. Ο πρώην δικαστικός, αποδείχθηκε ένας «στεγνός» τυπολάτρης, διόλου πολιτικός, μακριά από τον μέσο Έλληνα. Τόσο μακριά, που όταν επέστρεψε από ένα επίσημο ταξίδι στην Κίνα, βάζοντας τη συνοδεία του να μεταφέρει σύγχρονα και πανάκριβα, για εκείνη την εποχή, κλιματιστικά, χωρίς να περάσουν από το τελωνείο, έγινε νούμερο ένα θέμα της επικαιρότητας για πολλές εβδομάδες.

Ήταν ένας άνθρωπος που ζούσε βάσει του δικού του κώδικα, και τον ακολουθούσε με τόση συνέπεια που έφτανε σε βαθμό εμμονής, με συνέπεια να παρεξηγείται και να εγκαλείται για το υπεροπτικό ύφος και τη

μεγαλομανία του. Πολλοί θυμούνται τα διαγγέλματά του ή το αίτημά του να τον αναγράφουν οι εφημερίδες Κύριο Πρόεδρο, με το Κ κεφαλαίο ή την επιμονή του με την καθαρεύουσα. Ή ακόμα την επίσκεψη του στην μονή Μεγίστης Λαύρας στο Άγιο Όρος και τη φωτογραφία που φορούσε τον σιδερένιο σταυρό και κρατούσε τη βακτηρία του ιδρυτή της μονής Αγίου Αθανασίου. Ο τότε Πρόεδρος της Δημοκρατίας εξήγησε ότι τον προέτρεψε ο ηγούμενος να τα φορέσει για να καταλάβει το βάρος τους, χωρίς να εμποδίζει τους γελοιογράφους να τον περιλάβουν. Κατηγορήθηκε για θρησκοληψία, ενώ δεν φιλούσε το χέρι των κληρικών που συναντούσε, ούτε σε επίσημα προεδρικά δείπνα καλούσε τον Αρχιεπίσκοπο, επειδή πίστευε ότι η δημοκρατία μας δεν είναι θεοκρατική. Ο Σαρτζετάκης είχε το ύφος του, αλλά είχε και την εντιμότητα να μην καταδώσει τους συναγωνιστές του παρά τα άγρια βασανιστήρια της Χούντας, και αργότερα να μην μιλήσει κατά του καταδότη του, που τον συναντούσε ως υπουργό του ΠΑΣΟΚ.

Πολύ λιγότεροι θυμούνται ότι ήταν ο πρώτος Πρόεδρος της Δημοκρατίας που κάλεσε αντιστασιακούς στη δεξίωση της 24ης Ιουλίου, στους κήπους του Προεδρικού Μεγάρου. Και ασφαλώς, είχε βαρύνουσα σημασία η στάση του στην πολιτική κρίση του 1989, η οποία δικαίωσε το σύνολο της διαδρομής του. Το «βρώμικο '89» με το αίτημα για κάθαρση να καθορίζει τις εξελίξεις, ο Χρήστος Σαρτζετάκης κλήθηκε να διαχειριστεί ως ρυθμιστής του πολιτεύματος, τις διερευνητικές εντολές, έπειτα από τρεις διαδοχικές εκλογικές αναμετρήσεις (Ιούνιος, Οκτώβριος 1989 και Απρίλιος 1990). Σε συνθήκες πρωτόγνωρες, εκτέλεσε, κατά γενική ομολογία, άψογα τα καθήκοντα του ώστε να μην μείνει η χώρα ακυβέρνητη και να βγει ομαλά από την κρίση.

Όπως αφηγείται ο ίδιος ο Σαρτζετάκης, αφού αρνήθηκε τρεις φορές την Προεδρία της Δημοκρατίας, προτείνοντας τον Παναγιώτη Κανελλόπουλο, πείσθηκε μόνο όταν "ό αείμνηστος Πρωθυπουργός καὶ Ἀρχηγός τοῦ Πα.Σο.Κ. Ἀνδρέας Παπανδρέου μοῦ ἐδήλωσεν, ἐπὶ λέξει, ὅτι «εἶναι ἡ τελευταία ὑπηρεσία, τὴν ὁποία ζητεῖ ἀπὸ σᾶς τὸ Ἕθνος καὶ ἡ Δημοκρατία»; Ἀντιπαρετήρησα : «προσέξτε, μόνον τὸ Ἕθνος καὶ τὴν Δημοκρατίαν, διότι

κόμματα δὲν θὰ ὑπηρετήσω», διὰ νὰ ἀνταπαντήσῃ ὁ Πρωθυπουργὸς «μὰ, καὶ ἐμεῖς αὐτὸ θέλουμε».

Πηγή: <https://www.iefimerida.gr/politiki/sartzetakis-apo-dolofonia-lampraki-os-tin-proedria-tis-dimokratias>

News 247.gr

Χρήστος Σαρτζετάκης: Ο θαρραλέος ανακριτής στην υπόθεση της δολοφονίας Λαμπράκη

Ο Χρήστος Σαρτζετάκης πέρασε στην ιστορία. Το σημαντικό ανακριτικό του έργο στην απόδοση ευθυνών για τη δολοφονία του Γρηγόρη Λαμπράκη και η φυλάκιση από τη Χούντα των Συνταγματαρχών.

Χρήστος Μπαρούνης

03 Φεβρουαρίου 2022 10:48

Η υπόθεση της δολοφονίας του Γρηγόρη Λαμπράκη, εκτός από σοβαρό χτύπημα κατά της δημοκρατίας, στην απαρχή της πιο σκοτεινής περιόδου της σύγχρονης Ελλάδας, αποτέλεσε και έναν ξεχωριστό, ιδιαίτερα σημαντικό σταθμό στη ζωή και την καριέρα του Χρήστου Σαρτζετάκη, που έφυγε από τη ζωή τα ξημερώματα της Πέμπτης σε ηλικία 93 ετών.

Ήταν ένα από τα πιο τρανταχτά και περήφανα παραδείγματα του αδιάβλητου έργου της ελληνικής δικαιοσύνης, μία απτή απόδειξη για την ανεξαρτησία της, όπως την υπηρέτησαν από τον Ιούλιο του 1963 και μέχρι

την καταδίκη των δολοφόνων ο ανακριτής -τότε- Χρήστος Σαρτζετάκης, μαζί με τον εισαγγελέα εφετών, Παύλο Δελαπόρτα.

Σε μία περίοδο βαθιάς πολιτικής κρίσης για τη χώρα (η δολοφονία Λαμπράκη οδήγησε και στην παραίτηση της κυβέρνησης Καραμανλή), κόντρα στην αστυνομική εκδοχή περί "τροχαίου δυστυχήματος", την απόκρυψη κρίσιμων στοιχείων από τη Χωροφυλακή Θεσσαλονίκης, αλλά και τις παρεμβάσεις του εισαγγελέα του Αρείου Πάγου και μετέπειτα πρωθυπουργού της **Χούντας**, Κωνσταντίνου Κόλλια, πάλεψαν και πέτυχαν την απόδοση ευθυνών σε βάρος των δολοφόνων (Γκοτζαμάνη-Εμμανουηλίδη) αλλά και των ηθικών αυτουργών.

SARTZETAKIS.GR

Ο Χρήστος Σαρτζετάκης, υπηρετώντας στο Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης, επιτέλεσε με παραδειγματική γενναιότητα το ανακριτικό του έργο στην πολύκροτη υπόθεση της δολοφονίας του βουλευτή της ΕΔΑ (Ενιαίας Δημοκρατικής Αριστεράς), χωρίς να υποκύψει σε οποιεσδήποτε πολιτικές πιέσεις.

Αμφότεροι βέβαια οι Σαρτζετάκης και Δελαπόρτας λίγα χρόνια αργότερα (1968) αποπέφτηκαν από το δικαστικό σώμα, με τον Χρήστο Σαρτζετάκη να συλλαμβάνεται δύο φορές, να φυλακίζεται και να βασανίζεται στο ΕΑΤ-ΕΣΑ, μέχρι την αποφυλάκισή του (1971).

Το ανακριτικό έργο και η πολύχρονη δίκη

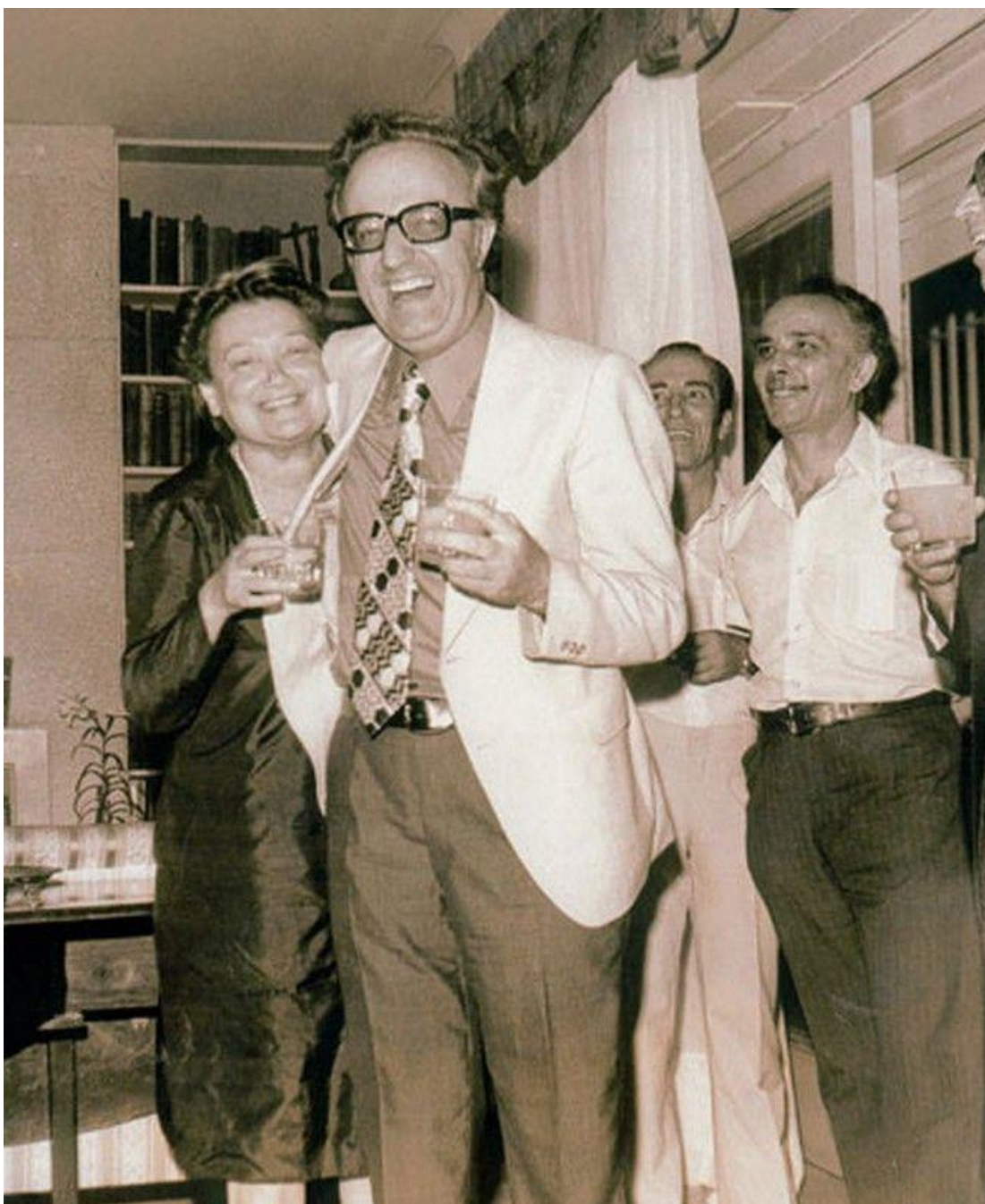
Η δίκη για τη δολοφονία του Γρηγόρη Λαμπράκη ξεκίνησε στις 3 Οκτωβρίου το 1966. Το ανακριτικό έργο του Χρ. Σαρτζετάκη, ωστόσο, είχε ξεκινήσει πολύ νωρίτερα, συμβάλλοντας καθοριστικά στη στοιχειοθέτηση και απόδειξη περί προμελετημένου εγκλήματος, καθώς και στην αποκάλυψη των ηθικών αυτουργών.

Τον Ιούλιο του 1963 απήγγειλε κατηγορίες για ηθική αυτουργία στην ανθρωποκτονία εκ προθέσεως εναντίον του υπομοίραρχου Εμμανουήλ Καπελώνη, διοικητή του αστυνομικού τμήματος Τριανδρίας, και του Ξενοφώντα Γιοσμά (ακροδεξιός πολιτικός, δοσίλογος επί κατοχής).

Το Σεπτέμβριο ο ανακριτής Χρήστος Σαρτζετάκης σε συμφωνία με τον εισαγγελέα Δελαπόρτα διέταξε την προφυλάκιση των ανώτατων αξιωματικών της χωροφυλακής, διαλύοντας κάθε αμφιβολία στην κοινή γνώμη για την εμπλοκή κράτους και παρακρατικών στη δολοφονία Λαμπράκη.

Στις 14 Σεπτεμβρίου, με ομοφωνία ανακριτή και εισαγγελέως κρίθηκαν προφυλακιστέοι ο υποστράτηγος Κωνσταντίνος Μήτσου, οι συνταγματάρχες Ευθύμιος Καμουτσής και Μιχαήλ Διαμαντόπουλος και ο μοίραρχος Τρύφων Παπατριανταφύλλου.

Τελικά, για τον φόνο καταδικάστηκαν οι Γκοτζαμάνης και Εμμανουηλίδης, ενώ ο Γιοσμάς καταδικάστηκε μόνο για διατάραξη της κοινής ειρήνης.

"Πανηγυρίζοντες την αποκατάστασι της δημοκρατικής νομιμότητας, εις τὸ διαμέρισμα τῆς Ἀμαλίας Φλέμινγκ (ὁδὸς Κανάρη, Κολωνάκι)" SARTZETAKIS.G

Στην εκδίκαση, πρόεδρος του δικαστηρίου ήταν ο εφέτης Ιωάννης Γραφανάκης και εισαγγελέας ο αντεισαγγελέας Εφετών Πάυλος Δελαπόρτας.

Με βάση αυτή την ετυμηγορία των ενόρκων το δικαστήριο επέβαλε τις ακόλουθες ποινές: στον Γκοτζαμάνη κάθειρξη 11 ετών, στον Εμμανουηλίδη

κάθειρξη 8½ ετών, στον Χρ. Φωκά φυλάκιση 15 μηνών, στον Ξ. Γιοσμά φυλάκιση ενός έτους. Μικρότερες ποινές -για «διατάραξιν οικιακής ειρήνης»- στους Γ. Λεονάρδο, Γ. Ντόγκα, Κ. Παραπάρα, Ο. Κοντουλέα και Ν. Παπαδόπουλο.

Αξίζει να σημειωθεί πως σημαντικό ρόλο στην ανάδειξη και διαλεύκανση της υπόθεσης διαδραμάτισαν και οι τρεις δημοσιογράφοι, Γιώργος Μπέρτσος, Γιώργος Ρωμαίος και Γιάννης Βούλτεψης. Και οι τρεις εκδιώχθηκαν ή φυλακίστηκαν, με τον Ρωμαίο μάλιστα να συναντά τον Σαρτζετάκη στις φυλακές Κορυδαλλού.

Ο "επιτελών το καθήκον μου" στο "Ζ" του Γαβρά

Η αδιασάλευτη πίστη του Χρ. Σαρτζετάκη στο ανακριτικό του έργο για την απόδοση της δικαιοσύνης και την καταδίκη των δολοφόνων του Γρ. Λαμπράκη αποτυπώθηκε και στη -σχετική με την υπόθεση- σπουδαία ταινία του Κώστα Γαβρά "Ζ". Τον πρώην Πρόεδρο της Δημοκρατίας υποδύθηκε ο Γάλλος ηθοποιός Ζαν Λουί Τρεντινιάν.

Όσα συνέβησαν την περίοδο εκείνη, ο Χρήστος Σαρτζετάκης τα έχει περιγράψει σε παλαιότερη τηλεοπτική του συνέντευξη, ωστόσο, ακόμα η πιο αναλυτική περιγραφή περικλείεται στους δύο τόμους του βιβλίου "Επιτελών το καθήκον μου", με στοιχεία και καταθέσεις από την υπόθεση.

Στις 21 Δεκεμβρίου του 2018 μάλιστα, ο Χρ. Σαρτζετάκης βραβεύτηκε από την Ακαδημία Αθηνών για τη δημοσίευση του έργου.

Απόσπασμα από τον ρόλο του στην υπόθεση, όπως καταγράφεται στην επίσημη ιστοσελίδα του:

"Η δολοφονία εις τήν Θεσσαλονίκην τήν 22αν Μαΐου 1963 τοῦ βουλευτοῦ τῆς ἀριστερᾶς Γρηγορίου Λαμπράκη προεκάλεσε συγκίνησιν καὶ ἀγανάκτησιν εἰς τήν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ σάλον διεθνῶς. Διότι ἐπρόκειτο περὶ μιᾶς καταδήλως πολιτικῆς δολοφονίας. Τὸ μαρτυροῦσαν αἱ συνθῆκαι διαπράξεώς της. Συγκεκριμένως, εἶχε προηγηθῇ ὁμιλία τοῦ θύματος ἐνώπιον συγκεντρώσεως ἀριστερῶν, ὀργανωθείσης ὑπὸ τῆς «Ἑλληνικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τήν Διεθνῇ Ὑφεσιν καὶ Εἰρήνην», ἡ ὁποία καὶ ἀπεδοκιμάζετο θορυβωδῶς καὶ διὰ βιαιοτήτων ὑπὸ συγκεντρωθέντων «ἀντιφρονοῦντων», εἰς τήν πραγματικότητα παρακρατικῶν, δρώντων ἀνενοχλήτως παρὰ τήν ἐπὶ τόπον παρουσίαν ἀστυνομικῆς δυνάμεως 180 ἀνδρῶν. Παρενρίσκετο μάλιστα ἐκεῖ καὶ τὸ σύνολον

τῆς ἡγεσίας τῶν Ἀστυνομικῶν Ἀρχῶν Θεσσαλονίκης. Τὸ δὲ ἔγκλημα διεπράχθη ἐπὶ παρουσία καὶ ὑπὸ τὰ ὄμματα τῆς ἀστυνομικῆς αὐτῆς δυνάμεως εὐθὺς μετὰ τὸ πέρασ τῆς ὁμιλίας καὶ τὴν ἔξοδον τοῦ θύματος καὶ ἐνῶ ἐβάδιζε τοῦτο ἐπὶ τοῦ καταστρώματος πλησιέστατα ἐκεῖ πρὸς τὴν διασταύρωσιν δύο ὁδῶν, δι' ἐπιπεσόντος τρικύκλου, ἔλλοχεύοντος εἰς συγκλίνουσιν πάροδον, καὶ πλήγματος κατὰ κεφαλὴν. Ὁ τύπος, εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ ἐξωτερικόν, ἀφιέρωνε πρωτοσέλιδα εἰς ἀνταποκρίσεις καὶ καθημερινὰ σχόλια διὰ τὴν ὑπόθεσιν καὶ τὴν πορείαν τῆς ἀνακρίσεως, διεξαγομένης ὑπὸ τοῦ Πρωτοδίκου-Ἀνακριτοῦ Θεσσαλονίκης Χρήστου Α. Σαρτζετάκη.

Ὁ προκληθεὶς πολιτικὸς σάλος εἰς τὴν Ἑλλάδα συνεπέφερε κυβερνητικὴν κρίσιν. Ἡ κυβέρνησις τοῦ Κωνσταντίνου Καραμανλῆ, παρητήθη, καίτοι τὸ κόμμα του (ἡ Ἐθνικὴ Ριζοσπαστικὴ Ἐνωσις - Ε.Ρ.Ε.) διέθετεν ἄνετον πλειονοψηφίαν εἰς τὴν Βουλὴν. Ἐφθασε δὲ εἰς τὴν κορύφωσιν μὲ τὴν ἀπαγγελίαν ὑπὸ τοῦ Ἀνακριτοῦ κατηγορίας, ὅχι μόνον ἐναντίον τῶν φυσικῶν αὐτουργῶν τῶν διαπραχθέντων κατὰ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην τῆς 22.5.1963 ἐγκλημάτων (δολοφονίας τοῦ Γρηγορίου Λαμπράκη, ἐπικινδύνου σωματικῆς βλάβης τοῦ ἐπίσης βουλευτοῦ τῆς ἀριστερᾶς Γεωργίου Τσαρουχᾶ, κλπ.), φυσικῶν αὐτουργῶν, πὺν ἦσαν ὅλοι μέλη παρακρατικῶν ὁργανώσεων· ἀλλὰ καὶ κατὰ τῶν παρισταμένων κατὰ τὰ ἐγκλήματα τῆς ἐσπέρας ἐκείνης ἡγητόρων τῶν Ἀστυνομικῶν Ἀρχῶν Θεσσαλονίκης, συγκεκριμένως τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Χωροφυλακῆς Βορείου Ἑλλάδος Ὑποστρατήγου Κωνσταντίνου Μήτσου, τοῦ Ἀστυνομικοῦ Διευθυντοῦ Θεσσαλονίκης Συνταγματάρχου Εὐθυμίου Καμουτσῆ, τοῦ Ἀστυνομικοῦ Ὑποδιευθυντοῦ Ἀντισυνταγματάρχου Μιχαὴλ Διαμαντοπούλου, τοῦ Διοικητοῦ τῆς Ὑποδιευθύνσεως Ἐθνικῆς Ἀσφαλείας Θεσσαλονίκης Ταγματάρχου Κωνσταντίνου Δόλκα, τοῦ Διοικητοῦ τοῦ Ε' Ἀστυνομικοῦ Τμήματος Θεσσαλονίκης (εἰς τὴν περιφέρειαν ἀρμοδιότητος τοῦ ὁποίου καὶ διεπράχθησαν τὰ ἐγκλήματα) Μοιράρχου Τρύφωνος Παπατριανταφύλλου, καὶ ἄλλων. Αἱ ἀπαγγελθεῖσαι κατηγορίαι κατὰ τῶν ἡγητόρων τῶν Ἀστυνομικῶν Ἀρχῶν Θεσσαλονίκης, διὰ τὰς ὁποίας καὶ διέταξεν ὁ Ἀνακριτὴς τὴν προφυλάκισίν των, ἦσαν ἠθικὴ αὐτουργία (διὰ τὸν Παπατριανταφύλλον) καὶ συνέργεια (διὰ τοὺς λοιποὺς) εἰς τὰ διαπραχθέντα ἐγκλήματα, ὥς καὶ διὰ κατάχρησιν ἐξουσίας εἰς βαθμὸν κακουργήματος, κλπ.

Ἐτσι χάρις εἰς τὸ ἀνακριτικὸν ἔργον τοῦ Χρήστου Σαρτζετάκη ἀπεδεικνύετο πλέον δικαστικῶς ἡ στενὴ συνεργασία τῶν Ἀστυνομικῶν Ἀρχῶν Θεσσαλονίκης μὲ παρακρατικὰς ὀργανώσεις ἀνθρώπων τοῦ κοινωνικοῦ, κατὰ τὸ πλεῖστον, περιθωρίου, συνεργασία εἰς ἐνεργήματα μέχρι καὶ ἐγκλημάτων ἐναντίον πολιτικῶν ἀντιπάλων τῆς κυβερνώσης παρατάξεως τῆς Ε.Ρ.Ε., ὅτι, ἐπομένως, ἡ χώρα διατελοῦσε ὑπὸ καθεστῶς βίας καὶ τρομοκρατίας, ὅτι ἡ Δημοκρατία μας ἦτο μόνον φαινομενικὴ καὶ κίβδηλη.-

<https://www.news247.gr/politiki/christos-sartzetakis-o-tharraleos-anakritis-stinyprothesi-tis-dolofonias-lampraki.9517070.html>

NEWSBOMB

Η βεντέτα της Κρήτης με τους 140 νεκρούς που έκλεισε με την εκλογή του Χρήστου Σαρτζετάκη

Newsroom

Ο Χρήστος Σαρτζετάκης

INTIME/ΛΙΑΚΟΣ ΓΙΑΝΝΗΣ

Πώς η εκλογή του Χρήστου Σαρτζετάκη στην Προεδρία της Δημοκρατίας έβαλε τέλος σε μια βεντέτα στην Κρήτη.

Η είδηση του θανάτου του πρώην Προέδρου της Δημοκρατίας, **Χρήστου Σαρτζετάκη**, σε ηλικία 92 ετών, επανέφερε στην επικαιρότητα τη μεγαλύτερη και πιο αιματηρή από όλες τις βεντέτες της Κρήτης που «έκλεισε» με την εκλογή του στην Προεδρία της Δημοκρατίας.

<https://www.newsbomb.gr/ellada/story/1279953/h-venteta-tis-kritis-me-toys-140-nekroys-poy-ekleise-me-tin-eklogi-toy-xristoy-sartzetaki>

NEWSBOMB

Χρήστος Σαρτζετάκης: Η διαδρομή από τη δίκη Λαμπράκη μέχρι την Προεδρία της Δημοκρατίας

Κώστας Τσιτουνάς

Ο Χρήστος Σαρτζετάκης

Η εκλογή του Χρήστου Σαρτζετάκη (που «έφυγε» σήμερα 3/02/2022 από την ζωή) στην Προεδρία της Δημοκρατίας το 1985 χαρακτηρίστηκε από έντονες πολιτικές ζυμώσεις και ίντριγκες μεταξύ του Ανδρέα Παπανδρέου και του Κωνσταντίνου Καραμανλή – Ο επεισοδιακός τρόπος της εκλογής του Χρήστου Σαρτζετάκη, τα γαλάζια ψηφοδέλτια και η αρπαγή της κάλπης

Το 1985 ήταν αναμφίβολα έτος-σταθμός για την μεταπολιτευτική ιστορία του τόπου. Ήταν η χρονιά που το ΠΑΣΟΚ εδραιώθηκε στην εξουσία κερδίζοντας για δεύτερη συνεχόμενη τετραετία την λαϊκή εντολή.

Την ίδια περίοδο ο Ανδρέας Παπανδρέου μετατράπηκε σε απόλυτο κυρίαρχο του πολιτικού παιχνιδιού «αδειάζοντας» τον Κωνσταντίνο Καραμανλή από την θέση του Προέδρου της Δημοκρατίας, και κόβοντας παράλληλα τις αρμοδιότητες του ΠτΔ με την Συνταγματική αναθεώρηση. Η υποψηφιότητα του **Χρήστου Σαρτζετάκη** για όσους γνωρίζουν πρόσωπα και καταστάσεις **δεν ήταν η πρώτη επιλογή του Ανδρέα Παπανδρέου**, όμως είχε χαρακτηριστικά στρατηγικού τακτικισμού από την πλευρά του τότε πρωθυπουργού.

Για να θυμούνται οι παλιοί και να μαθαίνουν οι νεώτεροι, ο **Κωνσταντίνος Καραμανλής** παραιτήθηκε από ΠτΔ λίγο πριν τη λήξη της θητείας του και το πολιτικό θερμόμετρο χτύπησε κόκκινο, αφού ο Ανδρέας Παπανδρέου δεν είχε τον χρόνο που θα περίμενε για να καταφέρει να πείσει και άλλα κόμματα να στηρίξουν την επιλογή του. Η υποψηφιότητα του **Χρήστου Σαρτζετάκη** είχε την στήριξη του ΠΑΣΟΚ και του ΚΚΕ, όμως τα «κουκιά» έβγαιναν οριακά. Ο τότε

πρωθυπουργός χρειαζόταν πάση θυσία μια νίκη στο κοινοβούλιο για να μην τσαλακωθεί η εικόνα του.

Η πρώτη προεδρική εκλογή έμελλε να είναι άκρως επεισοδιακή. Ο Παπανδρέου την τελευταία στιγμή αθετεί την προσωπική υπόσχεση που είχε δώσει στον Καραμανλή και προτείνει τον Χρήστο Σαρτζετάκη. Η επιλογή του προκάλεσε, την έντονη δυσφορία της Ν.Δ. που απείχε της ψηφοφορίας, αλλά και μεμονωμένες αντιδράσεις στο εσωτερικό του ΠΑΣΟΚ. Δεν είναι τυχαίο ότι ο Σαρτζετάκης, που στηριζόταν από το ΠΑΣΟΚ και το ΚΚΕ (είχαν μαζί 185 βουλευτές), στην τρίτη κρίσιμη ψηφοφορία έλαβε 180 ψήφους, όσες δηλαδή ακριβώς απαιτούνταν για να εκλεγεί.

Στη Βουλή επικρατούσε το απόλυτο μπάχαλο λόγω της ιστορικής διαμάχης για το αν ο Γιάννης Αλευράς είχε -ως ασκών χρέη Προέδρου της Δημοκρατίας- δικαίωμα ψήφου. Τα όσα έγιναν στις ψηφοφορίες ξεπέρασαν ακόμα και την έννοια του ευτράπελου. Οι **παλαιοί πολιτικοί συντάκτες** θυμούνται για παράδειγμα τα περιβόητα γαλάζια ψηφοδέλτια επί των οποίων ανεγράφη το όνομα του Χρ. Σαρτζετάκη. Στην πρώτη ψηφοφορία της 17ης Μαρτίου 1985 η υποψηφιότητα Σαρτζετάκη λαμβάνει 178 ψήφους από τους βουλευτές ΠΑΣΟΚ και ΚΚΕ, 22 λιγότερους από τους απαιτούμενους. Το αποτέλεσμα σόκαρε τον Παπανδρέου. Λέγεται μάλιστα ότι ο ίδιος ο **Ανδρέας Παπανδρέου** έδωσε εντολή να τοποθετηθεί πάνω από την κάλπη **ισχυρή λάμπα**, προκειμένου να «εκτίθενται» όσοι τυχόν επέλεγαν τη **λευκή** και όχι τη **γαλάζια ψήφο**, γεγονός που καταγγέλθηκε ως ωμή παραβίαση της μυστικότητας της ψήφου. Ωστόσο, ακόμη και στην τελευταία κρίσιμη ψηφοφορία βρέθηκαν πέντε άκυρα και μία λευκή ψήφος απ' όσους βουλευτές κατά κυριολεξία αποτόλμησαν να διαφωνήσουν με την επιλογή του Ανδρέα Παπανδρέου. Η αντιπολίτευση βγήκε εκείνη την περίοδο στα κάγκελα κάνοντας λόγο για «ωμή παραβίαση της Δημοκρατίας». Κατά τη διάρκεια της δεύτερης διαδικασίας έγινε το απίστευτο. Ο τότε βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας στα Ιωάννινα, **Ελευθέριος Καλογιάννης** μπούκαρε στην ολομέλεια, πήρε επ' ώμου την κάλπη και να προσπάθησε να την μεταφέρει στα γραφεία του

κόμματος του. Η ενέργειά του αυτή τον έκανε γνωστό στο Πανελλήνιο με το παρατσούκλι «Καλπογιάννης». Κάπως έτσι γράφτηκε η ιστορία της εκλογής του Χρήστου Σαρτζετάκη στην Προεδρία της Δημοκρατίας.

Χρήστος Σαρτζετάκης: Ακέραιος με ήθος και υψηλό αίσθημα πατριωτισμού

Αξίζει πάντως να σημειώσουμε ότι ο **Χρήστος Σαρτζετάκης** υπήρξε αφοσιωμένος πατριώτης και υπηρέτησε με ήθος και εντιμότητα το θεσμό της Προεδρίας της Δημοκρατίας όπως έκανε και νωρίτερα ως δικαστικός λειτουργός.

Το 1963 υπηρέτησε στο Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης, και έγινε γνωστός ως ανακριτής στην υπόθεση της δολοφονίας του βουλευτή της Αριστεράς **Γρηγόρη Λαμπράκη**. Διεξήγαγε την ανάκριση χωρίς να υποκύψει σε πολιτικές πιέσεις που δέχτηκε από την τότε πολιτική και δικαστική εξουσία. Η γενναία στάση του αποτυπώθηκε στην ταινία «Ζ» του Κώστα Γαβρά.

Το 1968, επί Χούντας, απολύθηκε από το δικαστικό σώμα και στη συνέχεια **συνελήφθη δύο φορές**, βασανίστηκε στο ΕΑΤ-ΕΣΑ και φυλακίστηκε, χωρίς δίκη. Απολύθηκε από τις φυλακές της Χούντας μετά από διεθνή κατακραυγή το 1971. Με την πτώση της δικτατορίας αποκαταστάθηκε στην υπηρεσία του τον Σεπτέμβριο του 1974 με τον βαθμό του Εφέτη.

Το 1976 συμμετείχε στη σύνθεση του Συμβουλίου Εφετών η οποία απέρριψε το αίτημα της Γερμανίας για την έκδοση του Ρολφ Πόλε, καταζητούμενου για τρομοκρατική δράση, με το σκεπτικό ότι τα εγκλήματά του είναι πολιτικά και ως εκ τούτου η έκδοσή του απαγορεύεται από το ελληνικό Σύνταγμα. Ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου άσκησε πειθαρχική δίωξη κατά των τριών πλειοψηφησάντων δικαστών (Κ. Αλεξόπουλος, Σ. Βάλλας, Χ. Σαρτζετάκης) γι' αυτή τη απόφαση, γεγονός που θεωρήθηκε ανεπίτρεπτη παρέμβαση στη δικαστική ανεξαρτησία.

Κατά τη διάρκεια της θητείας του ως Πρόεδρος της Δημοκρατίας έγινε γνωστός για τη δήλωσή του «**είμαστε έθνος ανάδελφον**», που γνώρισε μεγάλη αποδοχή, και από την αφοσίωσή του στην τήρηση του Συντάγματος, ιδιαίτερα στο δύσκολο διάστημα 1989-1990. Μετά το 1990 αποσύρθηκε σε μεγάλο βαθμό από την δημόσια ζωή αν και αρθρογραφούσε τακτικά σε εφημερίδες και δημοσίευε κείμενα στην προσωπική του ιστοσελίδα.

<https://www.newsbomb.gr/politikh/story/1279887/xristos-sartzetakis-diadromi-diki-lampraki-proedria-dimokratias>

NEWSBOMB

03/02/2022 13:38

Χρήστος Σαρτζετάκης: Ο ρόλος του ως ανακριτής στην έρευνα για τη δολοφονία του Γρηγόρη Λαμπράκη

Παππάς Αναστάσιος

Ο ρόλος του Χρήστου Σαρτζετάκη ως νεαρού ανακριτή στην υπόθεση δολοφονίας του Γρηγόρη Λαμπράκη.

Ο Χρήστος Σαρτζετάκης, ο οποίος έφυγε σήμερα από τη ζωή, είναι γνωστός στο ευρύ κοινό ως διατελέσας Πρόεδρος της Δημοκρατίας την περίοδο 1985 -1990.

Ωστόσο, ο αείμνηστος αρεοπαγίτης έχει ένα ορόσημο στην δικαστική του πορεία, την υπόθεση δολοφονίας του Γρηγόρη Λαμπράκη.

Ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου, **Κωνσταντίνος Κόλλιας**, επέλεξε τον Χρήστο Σαρτζετάκη - θαυμάζοντας τον για την ευφυΐα και την ακεραιότητα του παρά το νεαρόν της ηλικίας του, τον Μάιο του 1963 προκειμένου να χειριστή την «υπόθεση Λαμπράκη».

Ο νεαρός ανακριτής του Γ' Τμήματος Πλημμελειοδικών Θεσσαλονίκης διεξήγαγε την ανάκριση, όπως δημοσίως αναγνωρίζεται, με υπευθυνότητα και υποδειγματική αφοσίωση στο καθήκον αντιπαλεύοντας αντιξοότητες, απειλές και πιέσεις τόσο ενδοϋπηρεσιακές όσο και πολιτικές. Με την εξονυχιστική ανάκρισή του καταδεικνύεται δικαστικώς η ανάμειξη στη δολοφονία Λαμπράκη και των αστυνομικών αρχών Θεσσαλονίκης, τα ανώτατα στελέχη των οποίων και προφυλακίζονται με εντάλματα του ανακριτή. Είναι θαυμαστή η περιγραφή των πιέσεων αυτών και πώς αντιδρά ο ίδιος ως ανακριτής.

THE SOCIALIST

Χάρη Στον Σαρτζετάκη Ο Ανδρέας Τελείωσε Μια Και Καλή Με Τον Καραμανλή

Ο Νίκος Μποζιονέλος αποχαιρετά τον ευπατρίδη της πολιτικής ενθυμούμενος τα γεγονότα του 1985

Απο ΝΙΚΟΣ ΜΠΟΖΙΟΝΕΛΟΣ Στις 3 Φεβ 2022

Κοινοποίηση

Πέρασαν 37 χρόνια από την ημέρα που ο Ανδρέας Παπανδρέου, αφήνοντας άπαντες άναυδους, πρότεινε για Πρόεδρο της Δημοκρατίας τον Χρήστο Σαρτζετάκη, με τον υψηλό συμβολισμό που έφερε το όνομα του, λόγω της υπόθεσης του Γρηγόρη Λαμπράκη. Και με την κίνησή του αυτή, τελείωσε μια και καλή με τον Κωνσταντίνο Καραμανλή.

Ο οποίος Καραμανλής είχε από το 1980 αποχωρήσει από τη, διαρκώς σε πτώση, Νέα Δημοκρατία, αφήνοντάς τη να υποστεί συντριπτική ήττα στις εκλογές του '81, για να εκλεγεί Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Και, κακά τα ψέματα, είχε βρει ένα *modus vivendi* με τον Ανδρέα.

Η συμφωνία με τον Καραμανλή

Στα τέλη του 1984, όταν ο τότε πρωθυπουργός και αρχηγός του ΠΑΣΟΚ είχε ερωτηθεί το αν θα πρότεινε για την ΠτΔ την ανανέωση της θητείας του Καραμανλή και είχε απαντήσει με ερώτηση: «βλέπετε κανέναν καλύτερο;».

Σύμφωνα, δε, με δημοσιεύματα της εποχής στις 28 Φεβρουαρίου 1985 οι δύο άνδρες συναντήθηκαν και στον Καραμανλή έγινε γνωστή η εν λόγω πρόθεση. Από το αρχείο του Καραμανλή προκύπτει ότι ο ΠτΔ προκάλεσε σε «σύγκρουση που τη λύση θα δώσει ο λαός» τουλάχιστον 2-3 φορές τον πρωθυπουργό Ανδρέα Παπανδρέου, που μπήκε σε δεύτερες σκέψεις.

Το άρθρο Διακογιάννη

Και μέσα στο ΠΑΣΟΚ οι αντιδράσεις ήταν πολλές και έντονες, κυρίως μέσω των άρθρων του Κυριάκου Διακογιάννη στην «Αυριανή», μια εφημερίδα με πολύ υψηλή κυκλοφορία και διείσδυση στην κοινωνική βάση του κινήματος ενώ, επιπροσθέτως, το 1985 ήταν μια προεκλογική χρονιά (με αντίπαλο του Ανδρέα, πια, τον Κωνσταντίνο Μητσotάκη).

Πρακτικά ο Διακογιάννης διαμόρφωσε τον ρου της πολιτικής ζωής του τόπου εκείνη την εποχή με άρθρο του που επηρέασε μια απόφαση του τότε

πρωθυπουργού: χρησιμοποιώντας σκληρές εκφράσεις ήταν αναφανδόν ενάντια στον Καραμανλή και άλλαξε άρδην απόφαση ο Ανδρέας.

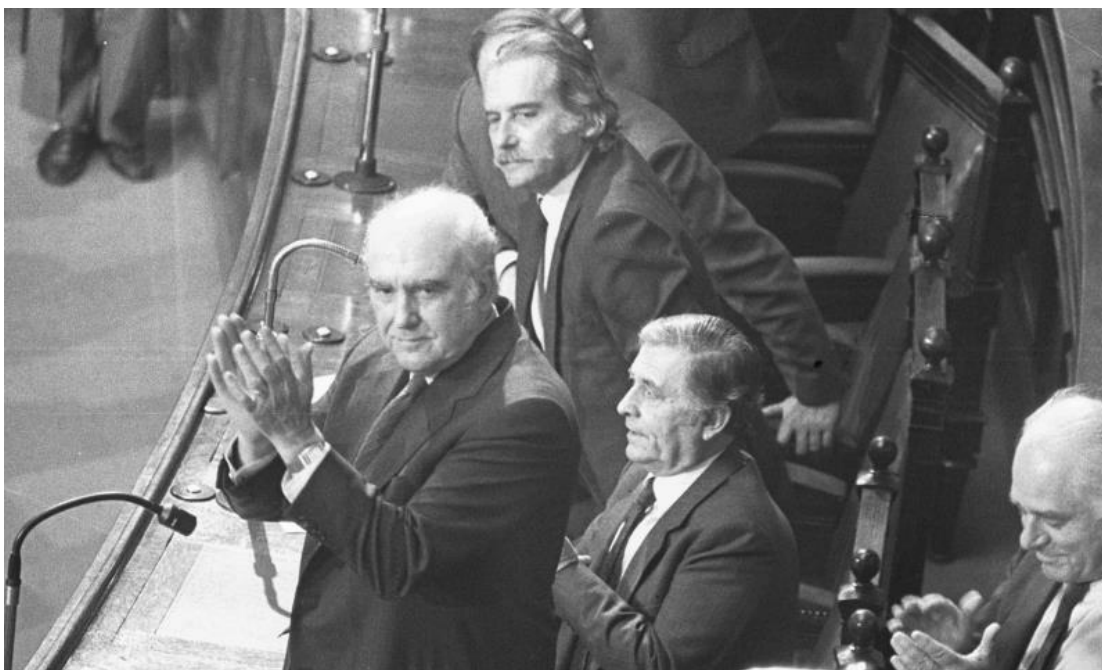

Και πρότεινε τον τότε εν ενεργεία αρεοπαγίτη Χρήστο Σαρτζετάκη, προκαλώντας πολιτικό... σεισμό. Ο Σαρτζετάκης το 1963 ήταν μάλιστα ο ανακριτής στη υπόθεση της δολοφονίας του βουλευτή Γρηγόρη Λαμπράκη, υπόθεση η οποία είχε οδηγήσει στην πτώση της κυβέρνησης... Καραμανλή. Η ζωή κάνει κύκλους...

«Κύριε πρωθυπουργέ. Δεν είπατε ποτέ ότι θα ψηφίσετε Καραμανλή! Αν όμως σήμερα, τη σημαντικότερη μέρα της μεταπολεμικής πολιτικής μας ζωής το πράξετε, τότε και τις εκλογές θα χάσετε, και την Αλλαγή θα ενταφιάσετε, και το μέλλον θα παραδώσετε στα χέρια της Δεξιάς για να το υποθηκεύσει στα χρηματιστήρια των διεθνών μονοπωλίων, και τον λαό θα συντρίψετε ηθικά και ψυχολογικά» έγραψε μεταξύ άλλων τότε ο Κυριάκος Διακογιάννης.

Η ορθή απόφαση

Η απόφαση που έλαβε ο Ανδρέας Παπανδρέου αποδείχτηκε, πολιτικώς, ορθή. Μετά από λίγους μήνες, στις 2 Ιουνίου 1985, το ΠΑΣΟΚ, μέσα σε κλίμα άγριας πόλωσης, κέρδισε τις εκλογές με 45,82% ενώ ο Σαρτζετάκης αποδείχθηκε ένας εξαιρετικός Πρόεδρος της Δημοκρατίας, με μεγάλη πίστη στο Σύνταγμα.

Παράλληλα το ΠΑΣΟΚ άλλαξε και τον ρόλο του ΠτΔ μειώνοντας την εξουσία του: απάλειψε τη δυνατότητά του να παύει την κυβέρνηση που διαθέτει την εμπιστοσύνη της Βουλής ή να διαλύει πρόωρα τη Βουλή χωρίς τη σύμφωνη γνώμη της κυβέρνησης, αφαίρεσε τη δυνατότητα του προέδρου να προκηρύσσει δημοψήφισμα χωρίς τη σύμφωνη γνώμη της κυβέρνησης, το

δικαίωμα να κάνει διαγγέλματα χωρίς τη σύμφωνη γνώμη του πρωθυπουργού ενώ η εκλογή του εκάστοτε Προέδρου της Δημοκρατίας θα γινόταν πια μέσω φανερής ονομαστικής ψηφοφορίας κι όχι μυστικής – όπως ίσχυε ως τότε.

Η Νέα Δημοκρατία αντέδρασε με πανικό ενώ η παραδοσιακή Αριστερά δέχθηκε με σχετική θέρμη την απόφαση του ΠΑΣΟΚ και την υποστήριξε κοινοβουλευτικά.

Αντιδράσεις υπήρξαν και για δύο ακόμη ζητήματα συνταγματικής φύσης. Το πρώτο ήταν τα περιβόητα γαλάζια ψηφοδέλτια και το δεύτερο η διαφωνία που ξέσπασε για το εάν είχε δικαίωμα ψήφου ο πρόεδρος της Βουλής, Γιάννης Αλευράς, ο οποίος εκτελούσε χρέη Προέδρου της Δημοκρατίας μετά την πρόωγη παραίτηση Καραμανλή.

Για την ψηφοφορία η κυβερνητική πλειοψηφία είχε ζητήσει την χρήση ψηφοδελτίων διαφορετικού χρώματος για κάθε υποψήφιο, κάτι που η τότε αξιωματική αντιπολίτευση κατήγγειλε ως απόπειρα ακύρωσης του μυστικού χαρακτήρα της ψηφοφορίας, επειδή, όπως υποστήριξε, το χρώμα του κάθε ψηφοδελτίου διακρινόταν μέσα από τον ημιδιαφανή φάκελο.

Τα ψηφοδέλτια που χρησιμοποιήθηκαν για την υποψηφιότητα Σαρτζετάκη είχαν γαλάζιο χρώμα και εξελέγη στην τρίτη ψηφοφορία με τις ψήφους του ΠΑΣΟΚ και του ΚΚΕ. Η θητεία του διήρκεσε έως τις 5 Μαΐου 1990 και έκτοτε είχε αποσυρθεί σε μεγάλο βαθμό από τη δημόσια ζωή.

Η ψηφοφορία και τα γαλάζια ψηφοδέλτια

Στην πρώτη ψηφοφορία, άθροισε 180 ψήφους, από τους οποίους οι 13 ήταν των βουλευτών του ΚΚΕ, που ψήφισαν για πρώτη και τελευταία φορά – μέχρι σήμερα – την επιλογή της κυβέρνησης για Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

Η δεύτερη ψηφοφορία ήταν γεμάτη ευτράπελα και έμεινε γνωστή για τα «χρωματιστά ψηφοδέλτια». Ο αντιπρόεδρος της Βουλής, Μιχάλης Στεφανίδης, διένειμε έγχρωμα ψηφοδέλτια με το όνομα του Χρήστου Σαρτζετάκη και λέγεται πως ο Ανδρέας Παπανδρέου ζήτησε να τοποθετηθεί μια έντονη λάμπα πάνω από την κάλπη, για να διακρίνονται ποιοι ψηφίζουν με τα έγχρωμα ψηφοδέλτια και ποιοι όχι.

Οι πολιτικοί αντίπαλοι του ΠΑΣΟΚ είχαν καταγγείλει ωμή παραβίαση της μυστικότητας της ψήφου και τα χρωματιστά ψηφοδέλτια είχαν προκαλέσει την οργή του Κωνσταντίνου Μητσοτάκη. Μάλιστα, η επεισοδιακή αυτή ψηφοφορία σημαδεύτηκε και από την αρπαγή της κάλπης από τον γαλάζιο βουλευτή Ιωαννίνων Λευτέρη Καλογιάννη, οποίος την μετέφερε στα γραφεία του κόμματος του (!) διαμαρτυρούμενος για τα διαβόητα μπλε ψηφοδέλτια με το όνομα του Σαρτζετάκη. Εξ ου και έκτοτε τον αποκαλούσαν... Καλπογιάννη.

Τελικά, η κάλπη επεστράφη και η ψηφοφορία ολοκληρώθηκε με τον Σαρτζετάκη να αθροίζει 182 ψήφους.

Στην τρίτη ψηφοφορία, για να εκλεγεί Πρόεδρος της Δημοκρατίας ο Χρήστος Σαρτζετάκης, χρειαζόταν ο μαγικός αριθμός 181, ο οποίος επετεύχθη με την ψήφο του Γιάννη Αλευρά.

Η προσωρινή θητεία του Αλευρά στο ανώτατο πολιτειακό αξίωμα, μετά την παραίτηση Καραμανλή, δημιούργησε διαδικαστικό πρόβλημα καθώς η Νέα Δημοκρατία και ορισμένοι συνταγματολόγοι αμφισβήτησαν το κατά πόσο ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, έστω και αν αυτός είναι προσωρινός, μπορεί να ψηφίσει για τον επόμενο Πρόεδρο.

Στον αντίποδα οι καθηγητές Γεώργιος Κασιμάτης και Ευάγγελος Βενιζέλος, υποστήριξαν ότι δεν υπήρχε κανένα απολύτως ζήτημα. Ο Σαρτζετάκης εκλέχθηκε οριακά και μετά την Αναθεώρηση του Συντάγματος, η μυστική ψηφοφορία για τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας καταργήθηκε.

ΥΓ. Λίγα χρόνια μετά την εκλογή Σαρτζετάκη, ο Καραμανλής φάνηκε ότι δεν κρατούσε... κακία στον Ανδρέα.

Είχε κληθεί να καταθέσει από δικαστή, εν μέσω του σκανδάλου Κοσκωτά, με το αιτιολογικό ότι είχε συναντηθεί κάποτε με τον Κοσκωτά σε μια... δεξίωση. Ο Καραμανλής έμεινε μακριά από το σκάνδαλο του '89 και διαφώνησε με την απόφαση της ΝΔ και του Συνασπισμού να παραπέμψουν τον Ανδρέα στο Ειδικό Δικαστήριο: όχι τυχαία. Γνώριζε ότι ο Ανδρέας δεν είχε εμπλοκή – αλλά στελέχη του ΠΑΣΟΚ, ναι.

ΤΗΤΟC

Πέθανε ο πρώην Πρόεδρος της Δημοκρατίας, Χρήστος Σαρτζετάκης, σε ηλικία 93 ετών

Έφυγε από τη ζωή ο πρώην Πρόεδρος της Δημοκρατίας Χρήστος Σαρτζετάκης. Νοσηλευόταν στη ΜΕΘ του Λαϊκού Νοσοκομείου.

ΓΡΑΦΕΙ: ΤΗΤΟC TEAMPUBLISHED 03 ΦΕΒ. 22 (08:32) | UPDATE: 07 ΦΕΒ. 22 (12:31)

Έφυγε από τη ζωή τα ξημερώματα της Πέμπτης 3 Φεβρουαρίου, ο πρώην Πρόεδρος της Δημοκρατίας **Χρήστος Σαρτζετάκης**, σε ηλικία 93 ετών.

Ο πρώην Πρόεδρος της Δημοκρατίας εισήχθη στο Λαϊκό Νοσοκομείο την 1η Δεκεμβρίου λόγω πνευμονίας από εισρόφηση. Στις 3 Δεκεμβρίου μεταφέρθηκε στη ΜΕΘ του ίδιου νοσοκομείου εξαιτίας οξείας αναπνευστικής ανεπάρκειας, όπου νοσηλευόταν μέχρι σήμερα.

Όπως αναφέρει η ανακοίνωση του νοσοκομείου, "την 02:40 πρωινή της 03/02/2022, μετά από μακρά νοσηλεία στη Μονάδα Εντατικής Θεραπείας του ΓΝΑ "ΛΑΪΚΟ", κατέληξε ο πρώην Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας Χρήστος Σαρτζετάκης, γεννηθείς το 1929, από πνευμονική ανεπάρκεια".

Ο Χρήστος Σαρτζετάκης ήταν ανώτατος δικαστικός και διετέλεσε Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας **την περίοδο 1985-1990**.

Ποιος ήταν ο Χρήστος Σαρτζετάκης

Ο Χρήστος Σαρτζετάκης γεννήθηκε στη Νεάπολη Θεσσαλονίκης στις 6 Απριλίου 1929.

Κέρδισε παγκόσμια καταξίωση όταν επιτέλεσε με παραδειγματική γενναιότητα το έργο του στην υπόθεση της δολοφονίας του βουλευτή της Αριστεράς Γρηγόρη Λαμπράκη. Η γενναία στάση του αποτυπώθηκε στην ταινία "Ζ" του Κώστα Γαβρά. Ως Πρόεδρος της Δημοκρατίας, άσκησε τα καθήκοντά του με εξαιρετική προσήλωση στο Σύνταγμα, ιδιαίτερα κατά την ταραχώδη περίοδο 1989-1990, όταν οι εκλογικές αναμετρήσεις δεν έδωσαν απόλυτη πλειοψηφία σε κανένα κόμμα.

Ο πατέρας του ήταν αξιωματικός της Χωροφυλακής, καταγόμενος από τα Χανιά. Η μητέρα του, το γένος Γραμμενόπουλου, ήταν από το Σκλήθρο Φλώρινας, κόρη του Μακεδονομάχου Κοσμά Γραμμενόπουλου. Ήταν πτυχιούχος της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και εισήλθε στον δικαστικό κλάδο το 1955.

Το 1956 υπηρέτησε ως Ειρηνοδίκης στην Κλεισούρα Καστοριάς. Το 1963 υπηρέτησε στο Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης, και έγινε γνωστός ως ανακριτής στην υπόθεση της δολοφονίας του βουλευτή της Αριστεράς Γρηγόρη Λαμπράκη. Διεξήγαγε την ανάκριση χωρίς να υποκύψει σε πολιτικές πιέσεις που δέχτηκε από την τότε πολιτική και δικαστική εξουσία.

Το 1968, επί Χούντας, απολύθηκε από το δικαστικό σώμα και στη συνέχεια συνελήφθη δύο φορές, βασανίστηκε στο ΕΑΤ-ΕΣΑ και φυλακίστηκε, χωρίς δίκη. Απολύθηκε από τις φυλακές της Χούντας μετά από διεθνή κατακραυγή το 1971. Με την πτώση της δικτατορίας αποκαταστάθηκε στην υπηρεσία του τον Σεπτέμβριο του 1974 με τον βαθμό του Εφέτη.

Το 1976 συμμετείχε στη σύνθεση του Συμβουλίου Εφετών η οποία απέρριψε το αίτημα της Γερμανίας για την έκδοση του Ρολφ Πόλε, καταζητούμενου για τρομοκρατική δράση, με το σκεπτικό ότι τα εγκλήματά του είναι πολιτικά και ως εκ τούτου η έκδοσή του απαγορεύεται από το ελληνικό Σύνταγμα. Ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου άσκησε πειθαρχική δίωξη κατά των τριών πλειοψηφησάντων δικαστών (Κ. Αλεξόπουλος, Σ. Βάλλας, Χ. Σαρτζετάκης) γι' αυτή τη απόφαση, γεγονός που θεωρήθηκε ανεπίτρεπτη παρέμβαση στη δικαστική ανεξαρτησία.

Το 1981 προήχθη στον βαθμό του Προέδρου Εφετών και το 1982 στον βαθμό του Αρεοπαγίτη.

Κατά την προεδρική εκλογή του 1985 ο Χρήστος Σαρτζετάκης **προτάθηκε από το ΠΑΣΟΚ και εξελέγη από αυτό και τα κόμματα της Αριστεράς στις 29 Μαρτίου 1985 Πρόεδρος της Δημοκρατίας**, θέση στην οποία παρέμεινε μέχρι τις 5 Μαΐου 1990.

Η εκλογή του συνδέθηκε με δύο προβλήματα Συνταγματικού Δικαίου, τα "χρωματιστά ψηφοδέλτια" και την "ψήφο Αλευρά". Για την ψηφοφορία χρησιμοποιήθηκαν ψηφοδέλτια διαφορετικού χρώματος για κάθε υποψήφιο, κάτι που η τότε αξιωματική αντιπολίτευση (Νέα Δημοκρατία) κατήγγειλε ως απόπειρα ακύρωσης του μυστικού χαρακτήρα της ψηφοφορίας, επειδή, όπως υποστήριξε, το χρώμα του κάθε ψηφοδελτίου διακρινόταν από τον ημιδιαφανή φάκελο. Υποστηρίχθηκε επίσης ότι ο τότε Πρόεδρος της Βουλής, Γιάννης Αλευράς, δεν έπρεπε να λάβει μέρος στην ψηφοφορία ως εκτελών χρέη Προέδρου της Δημοκρατίας μετά την πρόωρη παραίτηση του Κωνσταντίνου Καραμανλή.

Κατά τη διάρκεια της θητείας του ως Προέδρου της Δημοκρατίας έγινε γνωστός για τη δήλωσή του **"είμαστε έθνος ανάδελφον"**, που γνώρισε μεγάλη αποδοχή, και από την αφοσίωσή του στην τήρηση του Συντάγματος, ιδιαίτερα στο δύσκολο διάστημα 1989-1990.

Στις 21 Δεκεμβρίου 2018, βραβεύτηκε από την Ακαδημία Αθηνών. Το βραβείο απονεμήθηκε για τη δημοσίευση του έργου **"Επιτελών το καθήκον μου"**, κείμενο με τη μειοψηφική γνώμη που διατύπωσε το 1964 ως ανακριτής στην υπόθεση Λαμπράκη, το οποίο αξιολογήθηκε ως λαμπρό δείγμα ευσυνείδητης, εμβριθούς, εξονυχιστικής και θαρραλέας ανακριτικής στάσης.

Είχε παντρευτεί την Έφη Αργυρίου και έχουν μία κόρη, την Πετρούλα.

NDP PHOTO AGENCY

www.ndpphoto.gr

Ο

Χρήστος Σαρτζετάκης με τη σύζυγό του

Ο

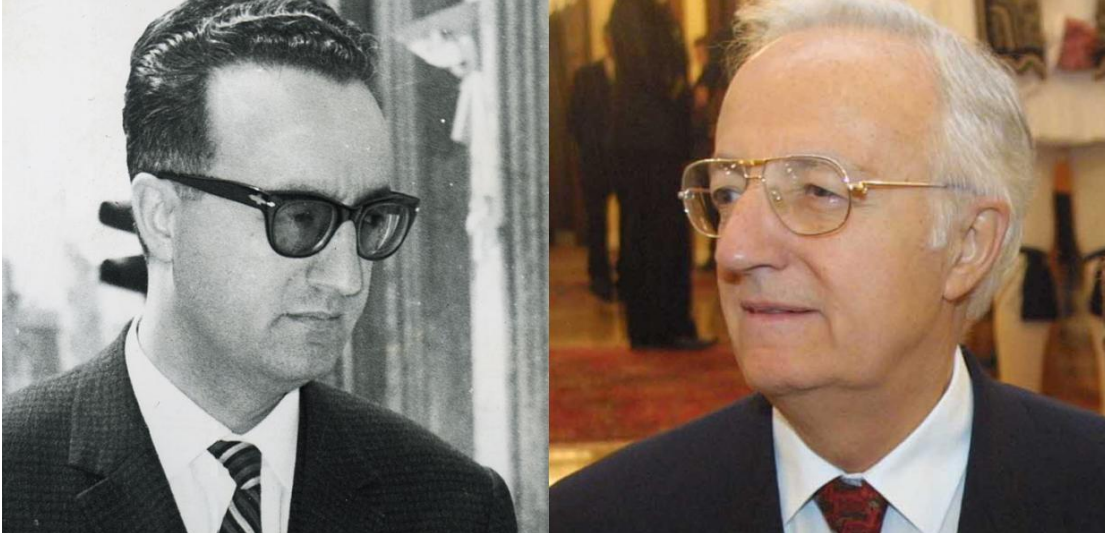
Χρήστος Σαρτζετάκης με την κόρη του

<https://www.thetoc.gr/politiki/article/pethane-o-xristos-sartzetakis/>

ΑΥΓΗ

Χρήστος Σαρτζετάκης / Οι δύο υποθέσεις που κοσμούν την πορεία του και οι δύο που την στιγματίσαν

03.02.22 10:29

Ίνδαλμα για τις υποθέσεις Λαμπράκη και Πόλε - Αντικομμουνιστής στην υπόθεση Παπαμαύρου - Σκιές ομοφοβίας στην άρνηση απόδοσης χάρης στον Χρ. Ρούσσο

Η διαδρομή στην Δικαιοσύνη και την πολιτική του Χρήστου Σαρτζετάκη, γιου ενός χωροφύλακα και μιας κόρης μακεδονομάχου, τον έφερε αρκετές φορές αντιμέτωπο με το δίλημμα του αν θα υπηρετήσει πρώτα το νόμο ή τις ιδεολογικές και προσωπικές του απόψεις, σε ζητήματα που ήταν σε κάποιες περιπτώσεις κορυφαία στην πατρίδα μας στη συγκεκριμένη χρονική συγκυρία. Ο τρόπος με τον οποίο αντέδρασε και λειτούργησε, σε άλλες περιπτώσεις τον ανέδειξε σε πρότυπο, σε άλλες προκαλεί απορίες σε όποιον δεν έχει μία βασική έστω εικόνα για την ιδιοσυγκρασία του ανθρώπου, που τελικά έφτασε να υπηρετήσει το κορυφαίο πολιτειακό αξίωμα της χώρας.

[ΚΟΙΝΩΝΙΑ 03.02.22 08:30](#)

Χρήστος Σαρτζετάκης / Πέθανε ο πρώην Πρόεδρος της Δημοκρατίας

Η πρώτη γνωστή σημαντική «συνάντηση» του Χρήστου Σαρτζετάκη με υποθέσεις που χρωματίζονται έντονα από την πολιτική σύγκρουση στην Ελλάδα έρχεται το **1961** κατά την περίοδο που ήταν ανακριτής στο **Αγρίνιο**, στην **υπόθεση του Μιχάλη Παπαμαύρου**. Ο τελευταίος ήταν ένας από τους σημαντικότερους αριστερούς εκπαιδευτικούς ήδη το πρώτο μισό του 20ου αιώνα, με σημαντικό έργο και πολλές διώξεις λόγω των φρονημάτων του και του αναρτεπτικού για την εποχή επιστημονικού του έργου και συστηματική εμπλοκή στα θέματα Παιδείας κατά την περίοδο της Αντίστασης. Το 1945 συνελήφθη και εξορίστηκε στη Γυάρο, πριν αποφυλακιστεί το 1952 αφού πέρασε από τις φυλακές Αίγινας και τις φυλακές Αβέρωφ. Η υπόθεση την οποία κλήθηκε να εξετάσει ως ανακριτής ο Χρήστος Σαρτζετάκης αφορούσε το βιβλίο που συνέγραψε αμέσως μετά, το «**Σύστημα Νέας Παιδαγωγικής**», που εκδόθηκε στην Αθήνα, το 1961. Θεωρείται το **πρώτο ολοκληρωμένο έργο μαρξιστικής παιδαγωγικής στην Ελλάδα**, το οποίο πουλούσε ο ίδιος σε εκπαιδευτικούς, επισκεπτόμενος τα σχολεία. Από την ανάκριση **παραπέμφθηκε σε δίκη για επιδίωξη «εφαρμογής ιδεών εχουσών ως έκδηλον σκοπόν την δια βιαίων μέσων ανατροπήν του πολιτεύματος**», παράνομη έκδοση και διανομή εντύπων, παράλειψη αναγραφής της διεύθυνσης του συγγραφέα, του τυπογράφου κλπ και προφυλακίστηκε. Τελικά το δικαστήριο τον αθώωσε, ωστόσο ένα μόλις χρόνο μετά πέθανε, σε ηλικία 72 ετών.

Δύο μόλις χρόνια μετά από αυτή την υπόθεση, ο Σαρτζετάκης βρίσκεται στη **Θεσσαλονίκη** και υπηρετεί στο Πρωτοδικείο το **1963**, όταν **το παρακράτος της Δεξιάς οργανώνει και εκτελεί το σχέδιο δολοφονίας του βουλευτή της Αριστεράς Γρηγόρη Λαμπράκη**. Η επίθεση με το τρίκυκλο που οδηγούσε ο Σπύρος Γκοτζαμάνης, οδηγεί στο χτύπημα του Λαμπράκη από τον Μανώλη Εμμανουηλίδη που βρίσκεται στην καρότσα, αλλά η κινηματογραφική επέμβαση του Μανώλη Χατζηαποστόλου που τους ακινητοποιεί, οδηγεί στη σύλληψή τους. Ωστόσο οι Αρχές και η τότε κυβέρνηση Καραμανλή (η γνωστή των εκλογών "βίας και νοθείας" του 1961) υιοθετούν την εκδοχή του «τροχαίου δυστυχήματος». Ο Σαρτζετάκης **πραγματοποιεί την ανακριτική διαδικασία με εξαιρετικό τρόπο, κόντρα σε όλες τις παρεμβάσεις και πιέσεις**, αναδεικνυόμενος διεθνώς σε πρότυπο της Δικαιοσύνης, κάτι που μετουσιώθηκε και στην ταινία "Ζ" του Κώστα Γαβρά.

Μία ακόμη σύγκρουση με την συντηρητική και πολιτικά χρωματισμένη Δικαιοσύνη του επιφυλλάσσει η πορεία του και αμέσως μετά τη Χούντα. Το **1976** όντας πλέον Εφέτης, συμμετέχει στην **κρίση του αιτήματος της Δυτικής Γερμανίας να εκδοθεί εκεί ο Ρολφ Πόλε ως τρομοκράτης**, μετά τη σύλληψή του στην Αθήνα. Με το κίνημα συμπαράστασης να βράζει στη χώρα μας, τρεις Εφέτες, μεταξύ τους ο Χρήστος Σαρτζετάκης, πλειοψηφούν **υπέρ του να απορριφθεί το αίτημα έκδοσης επειδή αφορά κατηγορίες για πολιτικά εγκλήματα**, κατά συνέπεια η έκδοση είναι αντισυνταγματική. Για αυτή την θέση τους διώχθηκαν πειθαρχικά από τον εισαγγελέα του Άρειου Πάγου.

Υπάρχει ωστόσο μία ακόμη υπόθεση, αυτή τη φορά **την περίοδο που ο Χρήστος Σαρτζετάκης διατελούσε ΠτΔ και την απόδοση χάριτος στον ισοβίτη Χρήστο Ρούσσο για την δολοφονία του συντρόφου του** (υπόθεση που έχει μοναδικά απαθανατιστεί στον κινηματογράφο από την ταινία «Άγγελος» του Γιώργου Κατακουζηνού (1982). Παρότι πληρούντο οι προϋποθέσεις και το Συμβούλιο Χαρίτων είχε εισηγηθεί θετικά, ο Σαρτζετάκης **αρνήθηκε να προχωρήσει σε αυτή την κίνηση**, γεγονός που πολλοί απέδωσαν σε ομοφοβικές θέσεις. Έμεινε άλλωστε στην ιστορία η σύγκρουσή του με την τότε κυβέρνηση Ανδρέα Παπανδρέου, όπως και η

φράση του στην αιτιολογία του που εστίαζε στο ότι ο Ρούσσος «δεν επρόκειτο για έναν δολοφόνο αλλά για έναν ομοφυλόφιλο και, μάλιστα, παθητικό».

https://www.avgi.gr/koinonia/407019_oi-dyo-ypotheseis-poy-kosmoyn-tin-poreia-toy-kai-oi-dyo-poy-tin-stigmatisan

ΑΥΓΗ

Χρήστος Σαρτζετάκης / Πέθανε ο πρώην Πρόεδρος της Δημοκρατίας

PHOTO EUROKINISSI

Διετέλεσε ΠτΔ από το 1985 ως το 1990 - Ως ανακριτής στην υπόθεση της δολοφονίας Λαμπράκη προσωποποίησε την αντίσταση της Δικαιοσύνης στο παρακράτος της Δεξιάς

Ο 93χρονος κορυφαίος δικαστικός και πολιτικός νοσηλευόταν στο «Λαϊκό» νοσοκομείο το τελευταίο διάστημα, καθώς αντιμετώπιζε σοβαρό πρόβλημα υγείας, όντας διασωληνωμένος λόγω πνευμονίας από τον περασμένο Δεκέμβριο.

[ΚΟΙΝΩΝΙΑ 03.02.22 10:29](#)

Χρήστος Σαρτζετάκης / Οι δύο υποθέσεις που κοσμούν την πορεία του και οι δύο που την στιγματίσαν

Τη **Δευτέρα** στις 12:00 στην Μητρόπολη Αθηνών, θα πραγματοποιηθεί η **κηδεία** του πρώην Προέδρου της Δημοκρατίας, ενώ η οικογένεια εξέφρασε την επιθυμία τυχόν δωρεές να κατατεθούν στην Φλόγα: Σύλλογος Γονιών Παιδιών με Νεοπλασματική Ασθένεια και στην Εστία Κέντρο Κοινωνικής Φροντίδας ατόμων με νοητική υστέρηση.

Σύμφωνα με ανακοίνωση από το γραφείο του Χρ. Σαρτζετάκη, λόγω των **υγειονομικών μέτρων**, η **ταφή** θα τελεστεί σε **στενό οικογενειακό κύκλο** την ίδια μέρα στο Α' Νεκροταφείο Αθηνών.

Γεννημένος στη **Νεάπολη Θεσσαλονίκης** το **1929**, ήταν γιος αξιωματικού της Χωροφυλακής με καταγωγή από τα Χανιά και κόρης του Κοσμά Γραμμενόπουλου, εκ των πρωταγωνιστών από την ελληνική πλευρά στις συγκρούσεις στη Μακεδονία και συγκεκριμένα στο Σκλήθρο Φλώρινας, στις αρχές του 20ου αιώνα.

Πήρε το πτυχίο του από τη Νομική Θεσσαλονίκης και **μπήκε στο δικαστικό σώμα το 1955** και μετά από θητεία σε διάφορα μέρη της Ελλάδας **βρέθηκε ξανά στη Θεσσαλονίκη και το Πρωτοδικείο**. Εκεί υπηρετούσε όταν **δολοφονήθηκε ο βουλευτής της ΕΔΑ Γρηγόρης Λαμπράκης** από παρακρατικούς τον **Μάιο του 1963**. Ο υποδειγματικός χειρισμός της ανάκρισης **εμπόδισε την προσπάθεια να παρουσιαστεί η επίθεση με το τρίκυκλο του Γκοτζαμάνη ως «τροχαίο δυστύχημα»**. Η μάχη που δόθηκε για την αποκάλυψη της αλήθειας και την απόδοση δικαιοσύνης έγινε παγκοσμίως γνωστή και απαθανάτιστηκε καλλιτεχνικά στην **ταινία "Ζ" του Κώστα Γαβρά**.

Στη συνέχεια ο Σαρτζετάκης πήρε εκπαιδευτική άδεια για μεταπτυχιακά στο Παρίσι, με αντικείμενα το Εμπορικό Δίκαιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Δίκαιο, το διάστημα 1965-1967. Ωστόσο η έλευση της Χούντας τον έθεσε και πάλι στο στόχαστρο. **Το 1968 αρχικά απολύθηκε από το δικαστικό σώμα, στη συνέχεια συνελήφθη δύο φορές, βασανίστηκε, φυλακίστηκε χωρίς δίκη**. Η διεθνής κατακραυγή για τα παραπάνω ανάγκασε το καθεστώς των Συνταγματαρχών να τον ελευθερώσει το 1971.

Μετά την πτώση της Χούντας **αποκαταστάθηκε το Σεπτέμβριο του 1974** και έλαβε βαθμό Εφέτη. Σύντομα ήρθε ξανά σε σύγκρουση με τη Δεξιά, αυτή τη φορά εντός Δικαιοσύνης, για την απόφασή του το 1976 να απορρίψει το αίτημα έκδοσης του Ρολφ Πόλε στη Δυτική Γερμανία. Ο τελευταίος καταζητείτο ως τρομοκράτης και ο Σαρτζετάκης μαζί με άλλους δύο δικαστικούς που πλειοψήφισαν, έκριναν ότι πρόκειται για **πολιτικά εγκλήματα, κατά συνέπεια το Ελληνικό Σύνταγμα απαγορεύει την έκδοση**. Για αυτή την θέση τους διώχθηκαν πειθαρχικά από τον εισαγγελέα του Άρειου Πάγου.

Το 1981 έγινε Πρόεδρος Εφετών και το 1982 έφτασε στον βαθμό του Αεροπαγίτη. **Το 1985 το ΠΑΣΟΚ του Ανδρέα Παπανδρέου τον πρότεινε για την θέση του Προέδρου της Δημοκρατίας** και η πρόταση υποστηρίχθηκε από την Αριστερά. Εξελέξη στο κορυφαίο πολιτειακό αξίωμα της χώρας στις 29 Μαρτίου 1985 και διετέλεσε Πρόεδρος της Δημοκρατίας μέχρι τις 5 Μαΐου 1990.

https://www.avgi.gr/koinonia/407015_pethane-o-proin-proedros-tis-dimokratias

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ**03.02.2022, 08:35**

Πέθανε ο Χρήστος Σαρτζετάκης

Κατέληξε το πρωί της Πέμπτης ο πρώην Πρόεδρος της Δημοκρατίας, Χρήστος Σαρτζετάκης, ο οποίος νοσηλευόταν στην Μονάδα Εντατικής Θεραπείας του «Λαϊκού» νοσοκομείου με πνευμονία.

Γεννήθηκε στη Νεάπολη Θεσσαλονίκης το 1929. Το 1963 υπηρέτησε στο Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης, και έγινε γνωστός ως ανακριτής στην υπόθεση της δολοφονίας του βουλευτή της Αριστεράς, Γρηγόρη Λαμπράκη.

Κατά την προεδρική εκλογή του, το 1985, ο Χρήστος Σαρτζετάκης προτάθηκε από το ΠΑΣΟΚ και εξελέγη από αυτό και τα κόμματα της αριστεράς στις 29 Μαρτίου 1985 Πρόεδρος της Δημοκρατίας, θέση στην οποία παρέμεινε μέχρι τις 5 Μαΐου 1990.

https://www.efsyn.gr/politiki/330456_pethane-o-hristos-sartzetakis

ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ

Πέθανε ο Χρήστος Σαρτζετάκης

Η πορεία του και οι σημαντικότεροι σταθμοί στη ζωή του

Πέμπτη, 03 Φεβ 2022 08:27UPD: 09:56

Πέθανε τα ξημερώματα σε ηλικία 93 ετών ο πρώην Πρόεδρος της Δημοκρατίας **Χρήστος Σαρτζετάκης**.

Όπως έγινε γνωστό, ο Χρήστος Σαρτζετάκης, που νοσηλευόταν τους δύο τελευταίους μήνες στη ΜΕΘ του νοσοκομείου «Λαϊκό», έφυγε από τη ζωή στις 2.40 π.μ. από πνευμονική ανεπάρκεια.

Η δικαστική και πολιτική του πορεία

Γεννήθηκε στη Νεάπολη Θεσσαλονίκης το 1929. Ο πατέρας του ήταν αξιωματικός της Χωροφυλακής, καταγόμενος από τα Χανιά. Η μητέρα του, το γένος Γραμμενόπουλου, ήταν από το Σκλήθρο Φλώρινας, κόρη του Μακεδονομάχου Κοσμά Γραμμενόπουλου. Αποφοίτησε από τη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και μετά ολιγόμηνη δικηγορία, εισήλθε στον Δικαστικό κλάδο το 1955. Με εκπαιδευτική άδεια έκανε το 1965-1967 μεταπτυχιακές σπουδές στο Παρίσι στο εμπορικό δίκαιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Δίκαιο. Το 1963, υπηρετώντας στο Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης, έγινε και διεθνώς γνωστός ως Ανακριτής της υποθέσεως πολιτικής δολοφονίας του βουλευτού της αριστεράς Γρηγορίου Λαμπράκη, την οποία με επιτυχία διεξήγαγε, χωρίς να υποκύψει σε πολιτικές πιέσεις που δέχτηκε από την τότε πολιτική και δικαστική εξουσία. Η γενναία στάση του αποτυπώθηκε στην ταινία «Ζ» του Κώστα Γαβρά.

Το 1968, επί δικτατορικού καθεστώτος, απελύθη από το Δικαστικό Σώμα και στη συνέχεια συνελήφθη δύο φορές, βασανίσθηκε και φυλακίσθηκε, χωρίς δίκη, επί ένα περίπου χρόνο. Με την κατάρρευση της δικτατορίας αποκαταστάθηκε στην υπηρεσία του τον Σεπτέμβριο του 1974 με τον βαθμό του Εφέτου. Το 1981 προάγεται στον βαθμό του Προέδρου Εφετών και το 1982 στον βαθμό του Αρεοπαγίτου.

Κατά την προεδρική εκλογή του 1985 ο Χρήστος Σαρτζετάκης προτάθηκε από το κόμμα του ΠΑΣΟΚ και εξελέγη από αυτό και τα κόμματα της αριστεράς στις 29 Μαρτίου 1985 ως Πρόεδρος της Δημοκρατίας, παραμένοντας στη θέση αυτή μέχρι τις 5 Μαΐου 1990.

Ήταν παντρεμένος με την Έφη Αργυρίου με την οποία απέκτησε μία κόρη.

Σημαντικές θέσεις και διακρίσεις

Ο Χρήστος Σαρτζετάκης ήταν επίτιμο μέλος του Ανωτάτου Δικαστηρίου της Πορτογαλίας, Επίτιμος Διδάκτωρ του Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης, επίτιμο μέλος της Εταιρείας Λογοτεχνών Θεσσαλονίκης και μέλος επιστημονικών εταιρειών στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Έτυχε διαφόρων τιμητικών διακρίσεων και των ανωτάτων παρασήμων ξένων κρατών και ήταν Επίτιμος δημότης πολλών Δήμων και Κοινοτήτων της χώρας. Δημοσίευσε διάφορες μελέτες νομικού και πολιτικού περιεχομένου.

ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ

Ο Χρήστος Σαρτζετάκης πέρασε στην ιστορία

03/02/2022, 11:02

Δημοσία δαπάνη και με τιμές Αρχηγού Κράτους η κηδεία του Χρήστου Σαρτζετάκη

03/02/2022, 14:57

Πέθανε τα ξημερώματα σε ηλικία 92 ετών στη ΜΕΘ του Λαϊκού νοσοκομείου - Οι σταθμοί στην πορεία του, τα μηνύματα του πολιτικού κόσμου- Ηρωικός ανακριτής στην υπόθεση της δολοφονίας Λαμπράκη έγινε βιβλίο απο τον Βασίλη Βασιλικό και ταινία απο τον Κώστα Γαβρά- Η θητεία του στην Προεδρία της Δημοκρατίας και τα αποφθέγματά του, που έμειναν στην ιστορία

Στην ιστορία πέρασε ο πρώην Πρόεδρος της Δημοκρατίας Χρήστος Σαρτζετάκης, ο οποίος έφυγε τα ξημερώματα από τη ζωή σε ηλικία 92 ετών.

Μια εμβληματική προσωπικότητα που άφησε το δικό της στίγμα στην πολιτική ζωή του τόπου, υπηρετώντας το ανώτατο πολιτειακό αξίωμα σε μια κρίσιμη

περίοδο.

Ο Χρήστος Σαρτζετάκης, ο οποίος τα τελευταία χρόνια αντιμετώπισε σοβαρά προβλήματα υγείας, από τις αρχές του Δεκεμβρίου νοσηλευόταν στο Λαϊκό νοσοκομείο, λόγω πνευμονίας από εισρόφηση. Στις 3 Δεκεμβρίου χρειάστηκε η εισαγωγή του σε Μονάδα Εντατικής Θεραπείας, εξαιτίας **οξείας αναπνευστικής ανεπάρκειας**. Σήμερα στις 02:40 τα ξημερώματα ο πρώην Πρόεδρος της Δημοκρατίας, κατέληξε.

Σε μια από τις τελευταίες του δημόσιες εμφανίσεις στα βραβεία της Ακαδημίας Αθηνών στις 21 Δεκεμβρίου το 2018

Ο Χρήστος Σαρτζετάκης ήταν ανώτατος δικαστικός και διετέλεσε Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας την περίοδο 1985-1990.

Η αλλαγή σκυτάλης στην Προεδρία της Δημοκρατίας το 1990 από τον Κωνσταντίνο Καραμανλή

Ο Χρήστος Σαρτζετάκης κέρδισε παγκόσμια καταξίωση όταν επιτέλεσε με παραδειγματική γενναιότητα το έργο του στην υπόθεση της δολοφονίας του βουλευτή της Αριστεράς Γρηγόρη Λαμπράκη, αν και δεχόταν αφόρητες πιέσεις από την κυβέρνηση Καραμανλή και την τότε ηγεσία της Δικαιοσύνης και των Σωμάτων Ασφαλείας. Ως Πρόεδρος της Δημοκρατίας, άσκησε τα καθήκοντά του με εξαιρετική προσήλωση στο Σύνταγμα, ιδιαίτερα κατά την ταραχώδη περίοδο 1989-1990, όταν οι εκλογικές αναμετρήσεις δεν έδωσαν απόλυτη πλειοψηφία σε κανένα κόμμα.

Συνάντηση με
τον Προκόπη Παυλόπουλο στο Προεδρικό Μέγαρο το 2015
Το βιογραφικό του Χρήστου Σαρτζετάκη

Γεννήθηκε στη Νεάπολη **Θεσσαλονίκης** το 1929. Ο πατέρας του ήταν αξιωματικός της Χωροφυλακής, καταγόμενος από τα Χανιά. Η μητέρα του, το γένος Γραμμενόπουλου, ήταν από το Σκλήθρο Φλώρινας, κόρη του Μακεδονομάχου Κοσμά Γραμμενόπουλου. Ήταν πτυχιούχος της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και εισήλθε στον δικαστικό κλάδο το 1955. Το 1961 ήταν ανακριτής στο Αγρίνιο, στην ανάκριση του παιδαγωγού Μιχάλη Παπαμαύρου.

Στην εκδήλωση για την αποκατάσταση της Δημοκρατίας το 1988

Το 1956 υπηρέτησε ως Ειρηνοδίκης στην Κλεισούρα Καστοριάς. Το 1963 υπηρέτησε στο Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης, και έγινε γνωστός ως ανακριτής στην υπόθεση της δολοφονίας του βουλευτή της Αριστεράς Γρηγόρη Λαμπράκη. Διεξήγαγε την ανάκριση χωρίς να υποκύψει σε πολιτικές πιέσεις που δέχτηκε από την τότε πολιτική και δικαστική εξουσία. Η γενναία στάση του αποτυπώθηκε στην ταινία «Ζ» του Κώστα Γαβρά.

Με εκπαιδευτική άδεια έκανε στο Παρίσι κατά το διάστημα 1965-1967 μεταπτυχιακές σπουδές στο Εμπορικό Δίκαιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Δίκαιο.

Το 1968, επί Χούντας, απολύθηκε από το δικαστικό σώμα και στη συνέχεια συνελήφθη δύο φορές, βασανίστηκε στο ΕΑΤ-ΕΣΑ και φυλακίστηκε, χωρίς δίκη. Απολύθηκε από τις φυλακές της Χούντας μετά από διεθνή κατακραυγή το 1971. Με την πτώση της δικτατορίας αποκαταστάθηκε στην υπηρεσία του τον Σεπτέμβριο του 1974 με τον βαθμό του Εφέτη.

Το 1976 συμμετείχε στη σύνθεση του Συμβουλίου Εφετών η οποία απέρριψε το αίτημα της Γερμανίας για την έκδοση του Ρολφ Πόλε, καταζητούμενου για τρομοκρατική δράση, με το σκεπτικό ότι τα εγκλήματά του είναι πολιτικά και ως εκ τούτου η έκδοσή του απαγορεύεται από το ελληνικό Σύνταγμα. Ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου άσκησε πειθαρχική δίωξη κατά των τριών πλειοψηφησάντων δικαστών (Κ. Αλεξόπουλος, Σ. Βάλλας, Χ. Σαρτζετάκης) γι'

αυτή την απόφαση, γεγονός που θεωρήθηκε ανεπίτρεπτη παρέμβαση στη δικαστική ανεξαρτησία.

Το 1981 προήχθη στον βαθμό του Προέδρου Εφετών και το 1982 στον βαθμό του Αρεοπαγίτη.

Κατά την προεδρική εκλογή του 1985 ο Χρήστος Σαρτζετάκης προτάθηκε από το ΠΑΣΟΚ και εξελέγη από αυτό και τα κόμματα της αριστεράς στις 29 Μαρτίου 1985 Πρόεδρος της Δημοκρατίας, θέση στην οποία παρέμεινε μέχρι τις 5 Μαΐου 1990.

Ο

Χρήστος Σαρτζετάκης με τον Κώστα Καραμανλή
Η εκλογή του συνδέθηκε με δύο προβλήματα Συνταγματικού Δικαίου, τα «χρωματιστά ψηφοδέλτια» και την «ψήφο Αλευρά». Για την ψηφοφορία χρησιμοποιήθηκαν ψηφοδέλτια διαφορετικού χρώματος για κάθε υποψήφιο, κάτι που η τότε αξιωματική αντιπολίτευση (Νέα Δημοκρατία) κατήγγειλε ως απόπειρα ακύρωσης του μυστικού χαρακτήρα της ψηφοφορίας, επειδή, όπως υποστήριξε, το χρώμα του κάθε ψηφοδελτίου διακρινόταν από τον ημιδιαφανή φάκελο. Υποστηρίχθηκε επίσης ότι ο τότε Πρόεδρος της Βουλής Γιάννης Αλευράς δεν έπρεπε να λάβει μέρος στην ψηφοφορία ως εκτελών χρέη Προέδρου της

Δημοκρατίας μετά την πρόωγη παραίτηση του Κωνσταντίνου Καραμανλή.

THOMAS A. CHRISOHOIDIS LTD
ACTION IMAGES TEL: (30-1) 9216625 FAX: (30-1) 9245201

Με τον Ανδρέα Παπανδρέου στο Ευρωμπάσκετ το 1987

Η θητεία του στιγματίστηκε από την ανένδοτη άρνησή του ως Προέδρου της Δημοκρατίας να απονείμει χάρη στον ισοβίτη Χρήστο Ρούσσο, στάση που αποδόθηκε σε ομοφοβία και διάκριση, εφόσον υπήρχαν οι προϋποθέσεις και η θετική εισήγηση του Συμβουλίου Χαρίτων. Η απεργία πείνας που ξεκίνησε ο Ρούσσος πυροδότησε ένα ευρύ κίνημα συμπαράστασης, στο οποίο συμμετείχαν προσωπικότητες του πνευματικού, νομικού, πολιτικού και καλλιτεχνικού κόσμου

από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Τελικά, ο Χρήστος Ρούσσος αποφυλακίστηκε με χάρη που του δόθηκε το 1990 από τον επόμενο Πρόεδρο της Δημοκρατίας, Κωνσταντίνο Καραμανλή.

Μετά το 1990 είχε αποσυρθεί σε μεγάλο βαθμό από τη δημόσια ζωή, ωστόσο συνέχισε να αρθρογραφεί τακτικά σε εφημερίδες και να δημοσιεύει κείμενα στην ιστοσελίδα του.

Με τη σύζυγό του Έφη Αργυρίου. Ήταν παντρεμένος με την Έφη Αργυρίου και είχε μία κόρη.

Στις 21 Δεκεμβρίου 2018, βραβεύτηκε από την Ακαδημία Αθηνών. Το βραβείο απονεμήθηκε για τη δημοσίευση του έργου «Επιτελών το καθήκον μου», κείμενο με τη μειοψηφική γνώμη που διατύπωσε το 1964 ως ανακριτής στην υπόθεση Λαμπράκη, το οποίο αξιολογήθηκε ως λαμπρό δείγμα ευσυνειδήτης, εμβριθούς, εξονυχιστικής και θαρραλέας ανακριτικής στάσης.

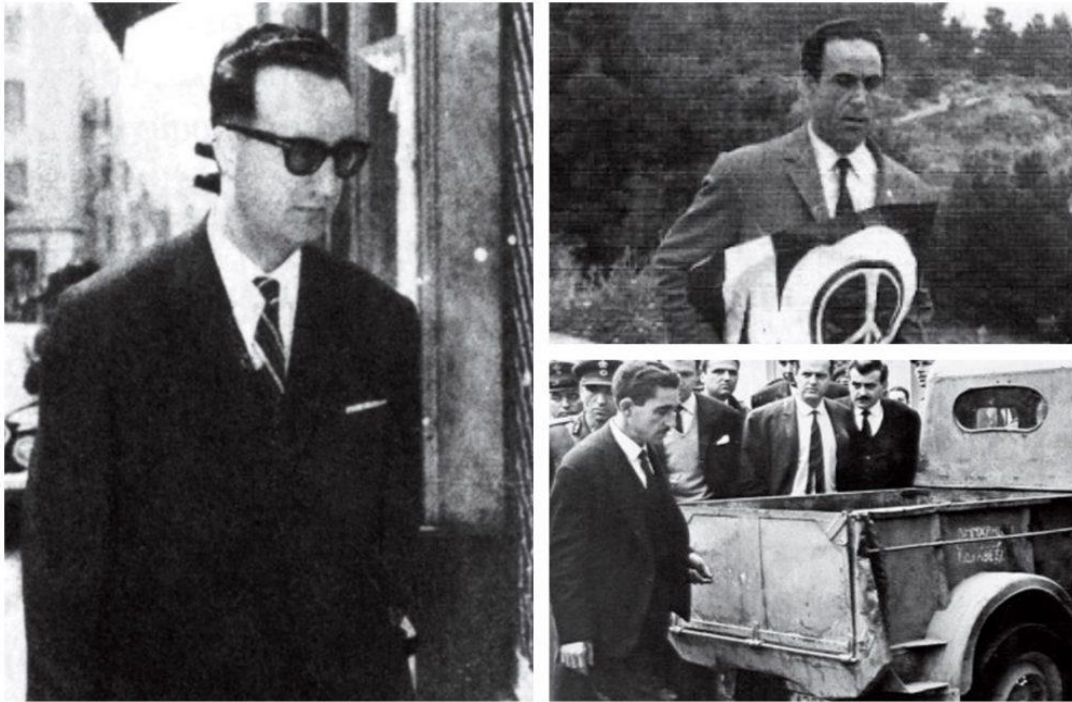

<https://www.protothema.gr/politics/article/1208015/o-hristos-sartzetakis-perase-stin-istoria-pethane-se-ilikia-92-eton/>

ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ

ΧΡΟΝΟΜΗΧΑΝΗ

Χρήστος Σαρτζετάκης: Όλα τα στοιχεία και τα ντοκουμέντα που είχε συλλέξει ως ανακριτής για την δολοφονία Λαμπράκη

03/02/2022 | 10:50

Ο πρώην Πρόεδρος της Δημοκρατίας, Χρήστος Σαρτζετάκης, είχε σπάσει τη σιωπή του το 2016 παρουσιάζοντας το δίτομο έργο του για την δολοφονία του Γρηγόρη Λαμπράκη, το οποίο ετοίμαζε επί χρόνια με την επιμέλεια και τη μεθοδικότητα που διέκρινε και ολόκληρη τη δικαστική αλλά και την πολιτική του σταδιοδρομία.

Το «Πρώτο Θέμα» είχε παρουσιάσει τότε, ορισμένα αποσπάσματα από το δίτομο έργο του Χρήστου Σαρτζετάκη, τα οποία απεικονίζουν ανάγλυφα το ηλεκτρισμένο κλίμα αυτής της εποχής, αλλά και τις απίστευτες μεθοδεύσεις της τότε ηγεσίας της Αστυνομίας και της Δικαιοσύνης για να συγκαλύψει την δολοφονία του Γρηγόρη Λαμπράκη και τον βαρύτατο τραυματισμό ενός ακόμη βουλευτή.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Κείμενα από την Ιστοσελίδα www.sartzetakis.gr

Αναλυτικά το σχετικό αφιέρωμα ανέφερε:

«Για τον Χρήστο Σαρτζετάκη αποτελεί έργο ζωής, καθώς αναφέρεται στην πολύκροτη υπόθεση της πολιτικής δολοφονίας του Γρηγόρη Λαμπράκη, με στοιχεία και ντοκουμέντα που θα δημοσιοποιηθούν για πρώτη φορά και μάλιστα από τον ίδιο, που ως ανακριτής του Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης έγινε γνωστός όχι μόνο στο πανελλήνιο, αλλά και εκτός των συνόρων της χώρας, μέσα από την ταινία του Κώστα Γαβρά «Ζ».

«Επιτελών το καθήκον μου» είναι ο τίτλος των δύο πολυτελών τόμων στους οποίους ο κ. Σαρτζετάκης συμπεριέλαβε όλα τα στοιχεία και τις καταθέσεις που είχε λάβει ως ανακριτής για τη δολοφονία Λαμπράκη, περιγράφοντας με τον δικό του μοναδικό τρόπο, σε καθαρεύουσα γλώσσα και πολυτονικό σύστημα, όχι μόνο τις συνθήκες της ανάκρισης, αλλά και τις απίστευτες πιέσεις που δεχόταν από το παρακράτος της τότε Δεξιάς για να μην ολοκληρώσει την έρευνά του σε μια υπόθεση στην οποία πρωταγωνίστησαν όχι μόνο παρακρατικοί και ταραχοποιά στοιχεία της Θεσσαλονίκης, αλλά και σχεδόν ολόκληρη η ηγεσία της Χωροφυλακής της Συμπρωτεύουσας, καθοδηγούμενοι από τον τυφλό αντικομμουνισμό τους.

Τόσο οι περιγραφές του όσο και τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στους δύο τόμους που κυκλοφορούν από τις εκδόσεις Κέρκυρα συνθέτουν ένα εντυπωσιακό αποτέλεσμα ανεκτίμητης πολιτικής και ιστορικής αξίας.

Από τον πρόλογο κιάλας του βιβλίου του ο κ. Σαρτζετάκης ξεκαθαρίζει ότι η δολοφονία Λαμπράκη δεν ήταν απλώς ένα έγκλημα, αλλά μια πολιτική δολοφονία. Ταυτόχρονα υπογραμμίζει ότι η δολοφονία δεν διαπράχθηκε υπό την ανοχή του κράτους στη δράση παρακρατικών μηχανισμών, αλλά με τη συμμετοχή του κράτους που σχεδίασε τη δολοφονία του βουλευτού της ΕΔΑ, αλλά και τον τραυματισμό του συναδέλφου του Γεωργίου Τσαρουχά που προσπάθησε να τον προστατεύσει.

«Το παρόν βιβλίο έγραφε είς εκπλήρωσιν χρέους προς τόν Έλληνικόν λαόν, ό οποίος καί πρέπει νά γνωρίζη τήν Αλήθειαν. Αφηγείται τήν ανακριτικήν διερεύνησιν ενός είδεχθούς έγκλήματος, τής έκ πολιτικής αφετηρίας

δολοφονίας τού βουλευτού τής αριστεράς Γρηγορίου Λαμπράκη είς τήν Θεσσαλονίκην τήν 22αν Μαΐου 1963», αναφέρει ο πρώην Πρόεδρος της Δημοκρατίας.

«Οί καιροί ήσαν σκοτεινοί. Τό έγκλημα διεπράχθη επί παρουσία εκατόν όγδοήκοντα (180) άνδρών τής αστυνομικής δυνάμεως Θεσσαλονίκης καί επί πλέον τών ήγητόρων αύτης Έπιθεωρητού Χωροφυλακής Έποστρατήγου Κωνσταντίνου Μήτσου, Έαστυνομικού Διευθυντού Συνταγματάρχου Έυθυμίου Καμουτσή καί Έαστυνομικού Έποδιευθυντού Έντισυνταγματάρχου Μιχαήλ Διαμαντόπουλου. Έπεδόθη είς παρακρατικώς δρώσας, υπό τήν άνοχήν τών Έρχών, ομάδας. Έλλά τοιαύτη έκτίμησις άποκλίνει αισθητώς τής άληθείας. Διότι θά προϋπέθετεν άπλώς κρατικήν όλιγωρίαν, θά έπρόδιδε τό πολύ μή ισχυρώς ώργανωμένον Κράτος, δηλαδή Κράτος μή δυνάμενον νά προλαμβάνη τελεσφόρως τά τελούμενα εγκλήματα.

Όμως είς τήν περίπτωσιν τά πράγματα ύπήρξαν τρις χειρότερα. Τό Κράτος, άντιθέτως, ήτο ισχυρώς ώργανωμένον καί, επί τού προκειμένου, αύτό τό ίδιον διά τών έπισήμων οργάνων του έδρασε παρακρατικώς, ποδηγετήσαν άπλώς τάς έγκληματικές ύπηρεσίας άνθρώπων τής κοινωνικής ύποστάθμης.

Η ιστόρησις της ύποθέσεως δέν θά είχεν ενδιαφέρον εάν δέν απεικόνιζε μίαν ολόκληρον έποχήν, τραγικήν πτυχήν τής οποίας απετέλεσε καί ή δολοφονία Λαμπράκη.

Έποχήν παγκοσμίου διαπάλης μεταξύ τών δυνάμεων τού άνθρωπισμού καί τής άπανθρωπίας, κατά τήν επιτυχή έξεικόνισιν εξόχου πνευματικού μας άνδρός τήν έλληνικήν άκριβώς όψιν τής όποιας έβίωνε τότε είς διαστάσεις τραγωδίας ολόκληρος ό Ελληνικός λαός, ως θεατής, συμμετοχος και τελικώς θύμα ενός άδυσωπήτου άγώνος κατισχύσεως: μεταξύ άφ' ενός μίας δυναμικής καί άποφασισμένης μειονοψηφίας, ή όποία, έχουσα έθνικώς άμαρτωλόν παρελθόν καί άνεθνικήν ιδεολογία, διεθνικά έρείσματα καί παντοειδή έξωθεν βοήθειαν, έπεδίωκε μέ κάθε μέσον, κυρίως διά τής βίας, τήν έπικράτησιν τής· καί άφ' έτέρου ενός δημοκρατικώς συντεταγμένου Κράτους, τό όποιον μετά τήν ένοπλον έπιβολήν του, μέ τον άγώνα τής συντριπτικής πλειονοψηφίας τού Έλληνικού λαού, επί τών στασιαστών, τούς ιδικούς του θεσμούς παραβιάζον,

έξετράπη εις άνεκδιγηήτους μωρίας, αί όποίαι καί τό κατέστησαν άσφυνκτικώς αύταρχικόν. Αί μωρίαί αύται ήτο έπόμενον νά έχουν γεννήτορας έπιπλέοντας άστέρας πολιτικής μετριότητος άπό τόν κύκλον κυβερνώντων τής έποχής, χωρίς τήν κάλυψιν τών όποίων βεβαίως καί δέν θά άπετολμώντο»...

Αστήρικτος ο κομπασμός του Βασιλικού

Ταντόχρονα ο κ. Σαρτζετάκης επικρίνει τον συγγραφέα Βασίλη Βασιλικό, εξαπολύοντας μάλιστα εναντίον του ορισμένες δηλητηριώδεις βολές για την απόφασή του να χαρακτηρίσει μυθιστόρημα το βιβλίο που εξέδωσε το 1966 με τον τίτλο «Ζ», το οποίο τρία χρόνια αργότερα έκανε ταινία ο σκηνοθέτης Κώστας Γαβράς, γνωρίζοντας μεγάλη εμπορική επιτυχία.

«Ο Γρηγόριος Λαμπράκης, έν ενεργεία βουλευτής, συνεργαζόμενος μετά τού, ύποκαταστάτου τού εκτός νόμου Κ.Κ.Ε., άκροαριστερού κόμματος τής Ε.Δ.Α. (Ένιαίας Δημοκρατικής Άριστεράς) έδολοφονήθη τήν 22αν Μαΐου 1963 εις τό κέντρον τής Θεσσαλονίκης, έξερχόμενος μίας συναθροίσεως τής “Έλληνικής Έπιτροπής διά τήν Διεθνή Υφεσιν και Ειρήνην”, πρός τήν όποίαν καί είχεν ομιλήσει», παρατηρεί ο κ. Σαρτζετάκης.

«Τό γεγονός συνεκλόνισε τό Πανελλήνιον. Καί λόγω των συνθηκών, υπό τάς όποιάς τό έγκλημα διεπράχθη, ύστερα άπό μία νόμιμη συγκέντρωση καί υπό τά όμματα τής έλεγχούσης αύτήν αστυνομικής δυνάμεως 180 άνδρών, μέ παρόντας μάλιστα καί τούς έπικεφαλής άνωτάτους άξιωματούχους τής Χωροφυλακής Βορείου Έλλάδος. Καί λόγω τής ιδιότητος τού θύματος, ως έν ένεργεία βουλευτού, έπιστήμονος (ιατρού, Υφηγητού τής Ιατρικής Σχολής τού Πανεπιστημίου Άθηνών) καί διακριθέντος άθλητού (Βαλκανιονίκου δρομέως), δηλαδή έπιλέκτου μέλους τής ελληνικής κοινωνίας.

Ο συγκλονισμός αύτός τού Πανελληνίου άπό τήν δολοφονίαν Λαμπράκη ύπήρξε μέγας. Τούτο προσεπιμαρτυρείται καί άπό τήν έκδοτικήν έπιτυχίαν τού βιβλίου τού Βασίλη Βασιλικού, άπό τό όποίον καί κυρίως κατέστη γνωστός ό συγγραφεύς του εις τό εύρύτερον άναγνωστικόν κοινόν. Τό βιβλίο αυτό περιλαμβάνει, υπό λογοτεχνικήν μορφήν, διάφορα στοιχεία-στιγμιότυπα έκ τής δολοφονίας Λαμπράκη καί τής διεξαχθείσης σχετικώς δικαστικής ανακρίσεως, δυνάμενα νά άντληθούν, άκόμη καί κατά λέξιν παρατιθέμενα,

μόνον από σώμα τής όλης δικογραφίας, τό όποίον προφανέστατα καί θα είχεν υπ' όψιν του ό συγγραφεύς.

Ο δέ τίτλος του ύπήρξεν άπομίμησης συνθήματος τής αριστεράς, δηλούντος ότi ό Λαμπράκης, καίτοι δολοφονηθείς, ζή, τό άρχικόν γράμμα τού ρήματος αύτού! Έπομένως, παντελώς άνακριβής και άσθήρικτος είναι ό είς τόν ύπότιτλον τού προκειμένου βιβλίον σημειούμενος κομπασμός τού συγγραφέως του, ότi πρόκειται, δήθεν, διά ... φανταστικό ντοκιμαντέρ ενός εγκλήματος εκτός άλλων καί μέ παρασιώπησιν τού καταδήλου, ότi είς τήν δολοφονίαν Λαμπράκη καί τήν άκολουθήσασαν δικαστικήν άνάκρισιν τό βιβλίον άνεφέρετο!..».

Ο Γρηγόρης Λαμπράκης δολοφονήθηκε το βράδυ της 22ας Μαΐου 1963 αποχωρώντας από την εκδήλωση που διοργάνωσε η «Επιτροπή διά την διεθνή ύφεσιν και ειρήνην» στην οποία ήταν ομιλητής. Το ίδιο βράδυ γρονθοκοπήθηκε και ο βουλευτής Καβάλας της ΕΔΑ Γεώργιος Τσαρουχάς. Τραυματίστηκε και, ενώ τον μετέφεραν με ασθενοφόρο στο νοσοκομείο, δέχθηκε ξανά επίθεση των παρακρατικών στοιχείων που τον κατέβασαν από το ασθενοφόρο και άρχισαν να τον χτυπούν και να τον κλωτσούν μανιωδώς. Πολίτες τον μετέφεραν αιμόφυρτο στον Σταθμό Α' Βοηθειών.

Ο Λαμπράκης, που δεν είχε μάθει τίποτα για την περιπέτεια του Τσαρουχά, ετοιμαζόταν να αποχωρήσει από την εκδήλωση. Καθώς διέσχιζε τον δρόμο ακούστηκε θόρυβος από μια τρίκυκλη μοτοσικλέτα, η οποία όρμησε με ξέφρενη ταχύτητα πάνω στην ομάδα του βουλευτή και των φίλων του, ενώ κάποιος που ήταν ανεβασμένος στην καρότσα χτύπησε με έναν λοστό τον Λαμπράκη στο κεφάλι. Οδηγός του τρίκυκλου ήταν ο Σπύρος Κοτζαμάνης, μεταφορέας, γνωστός στον υπόκοσμο της Θεσσαλονίκης. Ενας από τους εθελοντές συνοδούς του Λαμπράκη, ο Μανώλης Χατζηαποστόλου, πήδηξε μέσα στην καρότσα του τρίκυκλου και άρχισε να συμπλέκεται με το άτομο που κρατούσε τον λοστό. Αργότερα έγινε γνωστό ότi επρόκειτο για τον Μανώλη Εμμανουηλίδη, καταδικασμένο για βιασμό, παιδεραστία και κλοπές.

Στην έκθεσή του ο ανακριτής τότε κ. Σαρτζετάκης περιγράφει το χρονικό της δολοφονίας με ορισμένες ιδιαίτερα κρίσιμες λεπτομέρειες.

«Επιτραπείσης τής εκείθεν αποχωρήσεως, ό Λαμπράκης διήλθε καθέτως τήν όδόν Βενιζέλου, όποτε, εύρισκόμενος επί τής μικράς πλατείας, τής σχηματιζομένης διά τής συμβολής τής, έξ άριστερών ώς έβάδιζε, όδού Σπανδωνή επί τής διασταυρώσεως τών όδών Ερμού καί Βενιζέλου, άντελήφθη δύο ομάδας έκ τών άντιφρονούντων, έκάστην έκ τριών ή τεσσάρων άτομων, νά κινούνται άπειλητικώς έναντίον του, έκ τών έκατέρωθεν πεζοδρομίων, ή μία έξ άριστερών του, άπό τής όδού Σπανδωνή, ή δευτέρα έκ δεξιών του, άπό τού έναντι πεζοδρομίου τής όδού Ερμού. Επί τή θεά αύτών ό Λαμπράκης ύψωσε τάς χείρας του διαμαρτυρόμενος πρός τούς παρόντας άδρανούντας Άστυνομικούς καί έπικαλούμενος τήν παρέμβασίν των.

Τήν στιγμήν άκριβώς εκείνην ό μέν έκ τών κατ' αύτού κινουμένων έξ άριστερών κατηγορούμενος Έμμανουήλ Έμμανουηλίδης, ύψώσας όργανον τί, κατέφερε αύτού έκ τών όπισθεν ισχυρόν πλήγμα κατά τής κεφαλής τού Λαμπράκη, συγχρόνως δέ τό ύπό τού κατηγορουμένου Σπυρίδωνος Κοτζαμάνη οδηγούμενον τρίκυκλον, προερχόμενον έκ τής όδού Σπονδών ή, όπου έστάθμευε, επέπεσε βιαίως επί τού Λαμπράκη, ενώ επί τού αμαξώματός του φερόμενοι δύο-τρεις άλλοι επήδηξαν έκτός αύτού πρός προστασίαν καί διευκόλυνσιν διαφυγής τών δραστών, τού έκ τούτων Έμμανουήλ Έμμανουηλίδου άντιθέτως είσπηδήσαντος έντός τού τρικύκλου, τούτου διαφυγόντος άκολούθως κατά τήν άπαγορευομένην κάθοδον τής όδού Βενιζέλου. Ο Λαμπράκης ευθύς κατέπεσεν έκ τού κατά κεφαλήν πλήγματος καί τής έπιπτώσεως τού τρικύκλου, έντελώς άναίσθητος, ούδέποτε άνανήψας καί άποθανών τήν 1.20 ώραν τής 27.5.1963 είς τό νοσοκομείον ΑΧΕΠΑ Θεσσαλονίκης.

Ο Γρηγόρης Λαμπράκης ξαπλωμένος στο πεζοδρόμιο, λίγο μετά το φονικό χτύπημα από τον Εμμανουηλίδη

Τά αίτια αὐτά θανάτου τού Λαμπράκη διεπιστώθησαν καί ἰατροδικαστικῶς, ἀλλὰ καί ἀπό τὰς διενεργηθείσας νεκροψίαν καὶ νεκροτομίαν, προκύπτοντα ἐκ τῶν συνταχθεισῶν σχετικῶν ἐκθέσεων καί συναφῶν μαρτυρικῶν καταθέσεων.

Συγκεκριμένως διεπιστώθη ὅτι ὁ θάνατος τού Λαμπράκη προήλθεν ἀπὸ κάταγμα τῆς δεξιᾶς κροταφοβρεγματικῆς χώρας, προκληθέν ἀπὸ πλήξιν ἀμβλέος οργάνου, κατανεχθείσαν κατὰ τῆς κεφαλῆς του, ταύτης εὕρισκομένης ἐλευθέρας, ἐπιβαρυνθείσης τῆς καταστάσεως διὰ τῆς βιαίας πτώσεώς του ἐκ τῆς ἐτιπτώσεως τού τρίκυκλου, ἐκ τῆς ὁποίας ὑπέστη κακώσεις κατὰ τὴν προσθίαν ἐπιφάνειαν τῆς δεξιᾶς κνήμης».

Η απολογία Κοτζαμάνη

«Εγεννήθην έν Θεσσαλονίκη είς τον συνοικισμόν Τριανδρίας, επί τής όδου Τρικούπη άριθμός 8, ένθα καί κατοικώ από τής γεννήσεώς μου μέχρι και σήμερα. Ο πατήρ μου, ονόματι Βασίλειος, έφονεύθη υπό τών Ελασιτών κατά τό έτος 1944 είς Κρύαν Βρύσην. Κατά τήν παιδικήν μου ήλικίαν ήμουν μέλος τής Έθνικής Έργανώσεως Νεολαίας (Ε.Ο.Ν.) επί Μεταξά.

Έακολούθως διετέλεσα μέλος μετά τήν άπελευθέρωσιν τής χώρας από τήν Γερμανοϊταλοβουλγαρικήν κατοχήν της όργανώσεως Βασιλική Έθνική Νεολαία (Β.Ε.Ν.), από έτους δέ περίπου είμαι μέλος της όργανώσεως Έθνική Αντίστασις, τής όποίας Έρχηγός είναι ό Ξενοφών Γιοσμάς, ό όποιός νομίζω ότι είναι τυπογράφος, χωρίς νά ξέρω πού ακριβώς δουλεύει.

Είς τήν όργάνωσιν αυτήν μέ επήγε ό γείτονάς μου ονόματι Μήτσος, του όποιου τό επώνυμον αυτήν τήν στιγμήν μου διαφεύγει, πάντως αρχίζει από τό γράμμα Χ, είναι ήλικίας 50 έως 55 έτών περίπου, εργάζεται δέ ως ιδιωτικός υπάλληλος είς χειρονακτικές εργασίας, είς μίαν ξυλαποθήκην, ή όποία ευρίσκεται ένταύθα πίσω από τό φαρμακείον Ζωγράφου και τήν όποίαν, εάν πάμε μαζί, μπορώ νά σας τήν ύποδείξω. Τήν άκριβή ταυτότητα τού έν λόγω Μήτσου γνωρίζει ό Ζήσης Πέλκας, ένωμοτάρχης Διοικητής τού Παραρτήματος Τριανδρίας τού 7ου Αστυνομικού Τμήματος Θεσσαλονίκης».

«Είναι ψέματα όλα όσα έκθέτει είς τήν από 24 Μαΐου 1963 ένορκον κατάθεσίν του ένώπιον τού Εισαγγελέως Δημητρίου Παπαντωνίου, τήν όποίαν ολόκληρον μου έδιαβάσατε τώρα και, συγκεκριμένως, ότι έγώ ήρνήθην νά πάω για δουλειά στό κατάστημά του τό απόγευμα τής 22ας Μαΐου 1963 μέ τήν δήλωσιν ότι απόψε θά κάνω τήν μεγαλύτερη τρέλλα, μέχρι πού θά σκοτώσω άνθρωπο. Τέτοια πράγματα δέν είπα σε κανένα, δεν μπορώ δε νά εξηγήσω γιατί νά καταθέτει έναντίον μου αυτά ό έν λόγω Γεώργιος Σωτηρχόπουλος. Δεν είναι αλήθεια τό κατατιθέμενο υπό τών μαρτύρων, ότι δήθεν έγώ έστάθμευσα τήν τρίκυκλον μοτοσυκλέταν μου είς τήν αρχήν τής όδου Σπανδωνή καί ότι δήθεν, όταν ένα άτομο μέ υπέδειξε διά τής χειρός του τον βουλευτήν Γρηγόριον Λαμπράκη, έθεσα είς κίνησιν αποτόμως και μέ μεγάλην ταχύτητα τό τρίκυκλον καί επέπεσα αύτου επί τού, ως άνω, βουλευτού, μέ τό αποτέλεσμα έκ τών επενεχθέντων τραυμάτων του νά τόν σκοτώσω».

«Κατά την απόλογίαν μου ενώπιον τού Έισαγγελέως ανέφερα ότι ήπιαμε μόνον δύο πενηνταράκια ούζο καί όχι πέντε έως έξη όπως αναφέρω τώρα, σύμφωνα μέ τά όσα είπα παραπάνω, καί τούτο διότι τότε ήμουν σαστισμένος, λόγω τού ότι ήμουν πιωμένος, είχα κτυπήσει καί ήμουν κρατούμενος, γι' αυτό δε δέν θυμήθηκα νά πώ κατά την απόλογίαν μου εκείνην, ότι ήπιαμε μέ τόν Έμμανουηλίδη έκτός από τό ούζο καί τρία μισά κιλά ρετσίνα».

«Δέν γνωρίζω εάν έφονεύθη ό βουλευτής Γρηγόριος Λαμπράκης καί έτραυμα – τίσθη ό βουλευτής Γεώργιος Τσαρουχάς, πράγματα τά όποία ήκουσα διά πρώτην φοράν από εσάς κατά την άπαγγελίαν τών εναντίον μου κατηγοριών. Δέν ξέρω εάν ό Έμμανουηλίδης την ώραν πού οδηγούσα την τρίκυκλον μοτοσυκλέταν έξάπλωσε μέσα στην καρότσα της για νά μή φαίνεται. Εγώ δέν είχα μαζί μου γκλόπ, ούτε ό Έμμανουηλίδης είδα νά έχη πιστόλι μαζί του».

Ο βουλευτής Καβάλας της ΕΔΑ Γεώργιος Τσαρουχάς μέσα στο ασθενοφόρο μετά τον ξυλοδαρμό του από παρακρατικούς

Η απολογία Εμμανουηλίδη

«Εγεννήθην ἐν Θεσσαλονίκη καὶ διαμένω εἰς τὸν συνοικισμόν Τριανδρίας ἤδη ἀπὸ τοῦ ἔτους 1932, χωρὶς νὰ ἀπουσιάσω ἐκεῖθεν οὐδέ ἐπὶ μίαν ἡμέραν, ἐξαιρέσει τῶν χρονικῶν περιόδων, καθὰς ὑπηρέτησα ὡς στρατιώτης, ἢ διετέλεσα εἰς τὰς φυλακάς».

(Κατὰ δήλωσιν τοῦ ἰδίου κατηγορουμένου, κατὰ τὴν καταγραφὴν τῶν στοιχείων ταυτότητός του, ἔχει καταδικασθῇ τετράκις, συγκεκριμένως διὰ βιασμόν, παράνομον ὀπλοφορίαν, κλοπὴν καὶ ἔργω ἐξύβρισι).

«Ἐχω γραμματικὰς γνώσεις τετάρτης τάξεως Δημοτικοῦ Σχολείου. Κατὰ τὴν περίοδον τῆς γερμανικῆς κατοχῆς ἤμουν εἰς τὰ Τάγματα ἐργασίας, ἐπειδὴ δε ἐπαύσα νὰ πηγαίνω στὴ δουλειά, μέ ἐπίασαν οἱ Γερμανοὶ καὶ ἀνευ δίκης μέ ἐκλείσαν εἰς τὸ Στρατόπεδον Παύλου Μελά Θεσσαλονίκης ἐπὶ 13 μῆνες, δηλαδή μέχρι τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς πόλεως, ὅτε καὶ ἀπελύθην. Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἀνεμείχθην κατ' ἀρχὰς εἰς τὸν ἐφεδρικόν Ε.Λ.Α.Σ., ἀκολουθῶς διετέλεσα ὑπεύθυνος τῆς Εθνικῆς Αλληλεγγύης Τριανδρίας καὶ ἐν συνεχείᾳ ὀργανωτικὸς Γραμματεὺς τῆς Ε.Π.Ο.Ν. Τριανδρίας, ἀποσκιρτήσας ἀπὸ τὴν ἀριστερὰν παράταξιν πρὸ τοῦ δημοψηφίσματος τοῦ 1946, μετὰ τὰς ἐκλογὰς τοῦ ἰδίου ἔτους. Παρὰ ταῦτα, ὅταν ἐστρατεύθην κατὰ Μάϊον 1949 μέ ἐστειλαν εἰς τὴν Μακρόνησον ὅπου παρέμεινα ἐπὶ 40θήμερον περίπου, μεθ' ὃ ἔκανα δήλωσιν ἀποκηρύξεως τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος καὶ τῶν παραφυνάδων του καὶ ἀπεστάλην εἰς τὴν Σχολὴν Πεζικοῦ Χαλκίδος καὶ ὑπηρέτησα ἐκτοτε κανονικῶς, ἀποχαρκτηρισθεὶς. Ἐκτοτε δὲν ἀνεμείχθην εἰς καμμίαν ἀπολύτως ὀργάνωσιν, οὔτε εἰς οἰοδήποτε κόμμα, δηλαδή παρέμεινα μακρὰν τῶν κομμάτων.

Μετὰ τὴν πρωτομαγίαν αὐτὴν ἐπήρα καὶ ταυτότητα τῆς ὀργανώσεως Ἐθνικὴ Ἀντίστασις μέ τὴν φωτογραφίαν μου, τὴν ὁποίαν ὑπογράφει ὡς Ἀρχηγὸς ὁ Ξενοφὼν Γιοσμὰς, εἶναι δὲ θεωρημένη μέ τὴν σφραγίδα τοῦ 8ου Ἀστυνομικοῦ Τμήματος Θεσσαλονίκης, ὅπου τὴν ἐθεώρησε ὁ ἐν λόγω Γιοσμὰς.

Τὴν 22αν Μαΐου 1963 εὕρισκόμουν εἰς τὸ λεγόμενον Καπάνι ὅταν μού ἦρθε νὰ κατουρήσω. Ἐπήρα τότε κατεύθυνσιν δεξιὰ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Βλάχη καὶ ἐπήγα εἰς τὰ Δημοτικὰ οὐρητήρια. Ὅταν βγήκα ἀπὸ τὰ οὐρητήρια εἶδα τὸν κουμπάρον μου

Κοτζαμάνη νά κάθεται μόνος του σέ μιά ταβέρνα της όδου Μπαλάνου, πού είναι απέναντι από τά ούρητήρια.

Έπήγα πλησίον τού Κοτζαμάνη μέ τήν σκέψιν νά μέ άνεβάση στό τρίκυκλό τού, τό όποίο είχε σταθμεύσει έξω από τήν ταβέρνα, προκειμένου νά μέ πάη σπίτι καί νά γλυτώσω έτσι τά εισιτήρια τής διαδρομής. Ο Κοτζαμάνης τότε μού είπε νά καθήσω στό τραπέζι του γιά νά πιούμε καμμιά ρετσίνα, πράγματι δέ οί δυό μας ήπιαμε τρία μισόκιλα ρετσίνα μέ μεζέ δυό αυγά καί μιά μερίδα ψωμί. Τόν λογαριασμόν τον έπλήρωσεν ό Κοτζαμάνης, άνήρχετο σέ 16-20 δραχμές. Από τήν ταβέρνα έφύγαμε περί ώραν 6.30 μ.μ., διότι ήσαν μέσα κάτι γύφτισσες καί κάνανε φασαρία, έπήγαμε δέ, έπιβιβασθέντες επί τού τρικύκλου όδηγούμενου υπό τού Κοτζαμάνη, σε άλλη ταβέρνα, ή όποία ευρίσκεται είς τά σκεπαστά τής όδου Βλάλη, δίπλα από έναν φούρνο. Εκεί καθήσαμε καί ήπιαμε πέντε έως έξ πενηνταράκια ούζο καί έκαθήσαμε μέχρι περίπου τής 9.30 μ.μ. ώρας. Τον λογαριασμόν καί αυτήν τήν φορά τον έπλήρωσε ό Κοτζαμάνης, άνήρχετο δέ είς 62 μέ 63 δραχμές. Φύγαμε τήν ώρα αυτή μέ τό τρίκυκλο, τό όποίον όδηγούσε ό Κοτζαμάνης, έγώ δέ έξάπλωσα έντός τής καρότσας αυτού, χωρίς νά φαίνομαι άπ' έξω. Ήμουν απιωμένος πολύ καί έτσι δέν άντελήφθην ποιά διαδρομή ακολουθήσαμε, αφού μάλιστα ήμουν ξαπλωμένος μέσα είς τήν καρότσα τού τρικύκλου, τής οποίας τό βάθος είναι 50 μέ 55 έκατοστά τού μέτρου, καί έτσι δέν μπορούσα νά βλέπω έξω. Μετά που ξεκινήσαμε, χωρίς νά θυμάμαι μετά πόσην ώρα, άκουσα ένα τράνταγμα τού τρικύκλου καί νόμισα ότι περάσαμε έναν λάκκο, όποτε προτού καλά καλά να καταλάβω τί συμβαίνει, πετάχθηκαν μέσα στην καρότσα δυό άγνωστά μου πρόσωπα καί μέ κτυπούσανε, χωρίς να ξέρω γιά ποιόν λόγο. Έγώ άπευθυνόμενος προς τούς έπιτεθέντας έναντίον μου τούς έλεγα "βρέ παιδιά, τί έγινε καί μέ κτυπάτε χωρίς έγώ νά άμυνθώ;", άπευθυνόμενος δε προς τόν Κοτζαμάνη τού φώναζα "Σπύρο, σταμάτα!". Ο Κοτζαμάνης όμως δέν σταματούσε».

ΕΡΩΤΗΣΙΣ: Είναι άληθές ότι σύ, μέτ' άλλων προσώπων, έπιβαίνοντες τής τρικύκλου μοτοσυκλέτας τής οδηγούμενης υπό τού συγκατηγορουμένου σου Κοτζαμάνη, έσταματήσατε, διά παρεμβολής ταύτης έμπροσθεν τής πορείας του, άσθενοφόρον άυτόκίνητον τού Έρυθρού Σταυρού επί της όδου Ίωνος Δραγούμη, ότι κατήλθες σύ μέτ' άλλων τού τρικύκλου καί, αφού έθραύσατε τούς υαλοπίνακας τού άσθενοφόρου, άπесύρατε έξ αυτού βιαίως τόν

μεταφερόμενον βουλευτήν Γεώργιον Τσαρουχάν, τόν όποίον έξυλοκοπήσατε άγρίως καί έξηναγκάσατε τό άσθενοφόρον αύτοκίνητον νά απέλθη, χωρίς νά μεταφέρη τόν έν λόγω άσθενή;

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ: Όχι, δέν είναι ταύτα άληθή.

ΕΡΩΤΗΣΙΣ: Είναι άληθές ότι σύ μέθ' ετέρων δύο άτομων, έπιβαίνοντες τής τρικύκλου μοτοσυκλέτας, είς τήν θέσιν τού όδηγού τής όποίας έκάθητο ό συγκατηγορούμενός σου Κοτζαμάνης, άνεμένατε, τού τρικύκλου όντος έν στάσει, είς τήν άφετηρίαν τής όδού Σπανδωνή τήν έξοδον έκ τού μεγάρου, μετά τό πέρας τής ομιλίας του, τού βουλευτού Γρηγορίου Λαμπράκη;

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ: Όχι, δέν είναι ταύτα άληθή...».

Η δίκη για τη δολοφονία Λαμπράκη. Στο εδώλιο του κατηγορουμένου ο Μανώλης Εμμανουηλίδης

Ο δικαστής είναι ανεξάρτητος, αρκεί να το θέλει και ο ίδιος

Στο επίμετρο του δίτομου έργου του, ο τέως Πρόεδρος της Δημοκρατίας εξηγεί γιατί από πολύ μικρός ήθελε να γίνει δικαστής. Διότι, όπως χαρακτηριστικά σημειώνει, είναι το μοναδικό λειτούργημα του οποίου οι λειτουργοί μπορούν να παραμείνουν ανεξάρτητοι. Αρκεί να το θελήσουν και οι ίδιοι...

«Στά πικρότατα εκείνα χρόνια τής κατοχής, που άπεφάμισα νά σπουδάσω νομικά, γιά νά γίνω Δικαστής. Αίσθανόμουν πάντοτε τόν άπέραντο σεβασμό

πού έτρεφεν ό πατέρας μού πρός τούς Δικαστικούς και Έισαγγελικούς λειτουργούς, κυρίως πρός τούς πρώτους.

“Αυτοί είναι οί σωστοί άνθρωποι, που ξέρουν καί εφαρμόζουν τούς Νόμους (έννοούσε, μέ τό ν κεφαλαίο !) καί διασφαλίζουν έτσι τήν κοινωνική ειρήνη. Καί είναι ανεξάρτητοι, αρκεί νά τό θέλουν, δέν τούς κουνάει κανείς!”, συνήθιζε νά λέγη ό πατέρας μού. Ένεξάρτητοι. Τί εύλογημένη λέξις, όταν άρθρώνετο μέσα σε μία οικογένεια πού τόσον έταλαιπωρήθη από τά ύπηρεσιακά δεινοπαθήματα τού πατέρα.

Δεινοπαθήματα πού τού έπεφύλαξε τυφλή κομματική έμπάθεια άντιφρονούντων, μολονότι ύπηρεσιακώς ήτο άκέραιος καί άνεπίληπτος. Καί πού καθίσταντο δυνατά, άκριβώς από τήν ιεραρχική έξάρτησι, από τήν έλλειψι θεσμικής άνεξαρτησίας. Καί βεβαίως όχι μόνον είς τό Αστυνομικόν Σώμα, αλλά καί είς όλες τίς άλλες δημόσιες Δικαστών ! Έτσι όλες οί άλλες κρατικές ύπηρεσίες ως πεδία έπαγγελματικής σταδιοδρομίας κατ' αρχήν άπεκλείοντο ! Επί τέλους, μόνον εάν γινόμουν Δικαστής θα ήμουν άνεξάρτητος. Θα έφήρμοζα πιστώς τούς νόμους τής Πατρίδος μου, χωρίς νά φοβούμαι τίποτε, ούτε μεταθέσεις, ούτε απολύσεις ! Θα ήμουν είς κάθε έκδικαζομένη υπόθεσι νομοθέτης τού άντικειμενικώς άγαθού, όπως θα τό προσδιώριζαν οί νόμοι, χωρίς νά έλέγχωμαι, νά άπολογούμαι, ούτε νά δίνω λογαριασμό σε κανένα... Θα απέδίδα Δίκαιον είς άλληλοσπαρασσομένους συμπατριώτας μου, άπερίσπαστος...

Νομοθέτης τού άντικειμενικώς άγαθού ! Τί υπέροχη άποστολή μέσα σέ μία κοινωνία πού έμαστίζετο είς τό χάος τού άδελφοκτόνου σπαραγμού. Θα κρατούσα τήν ζυγαριά τής Δικαιοσύνης μέ χέρια στιβαρά. Καί θα φορούσα διαρκώς τό μαντήλι τής είς τά μάτια μού, γιά νά μή βλέπω τά κομματικά ή άλλα φρονήματα τών δικαζομένων, αλλά μόνον τίς άδικες πράξεις ή παραλείψεις τών».

Ποιος ήταν ο Χρήστος Σαρτζετάκης

Ο Χρήστος Σαρτζετάκης γεννήθηκε στη Νεάπολη Θεσσαλονίκης το 1929 και αφού αποφοίτησε από τη Νομική Θεσσαλονίκης εισήλθε στον δικαστικό κλάδο το 1955.

Το 1963 μετατέθηκε στο Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης και του ανατέθηκαν οι ανακρίσεις για τη δολοφονία του βουλευτή της ΕΔΑ Γρηγόρη Λαμπράκη.

Το 1968 η χούντα τον απέλυσε από το δικαστικό σώμα, βασανίστηκε στο ΕΑΤ-ΕΣΑ και φυλακίστηκε, χωρίς δίκη. Απολύθηκε από τις φυλακές της χούντας μετά από διεθνή κατακραυγή το 1971. Με την πτώση της δικτατορίας αποκαταστάθηκε και επέστρεψε στην υπηρεσία του τον Σεπτέμβριο του 1974 με τον βαθμό του εφέτη. Το 1982 προήχθη στον βαθμό του Αρεοπαγίτη και τον Μάρτιο του 1985 ο τότε πρωθυπουργός Ανδρέας Παπανδρέου τον πρότεινε για το ύπατο αξίωμα, αρνούμενος να ανανεώσει τη θητεία του Κωνσταντίνου Καραμανλή. Ομως η εκλογή του από τη Βουλή επισκιάστηκε από δύο συνταγματικά ζητήματα που προκάλεσαν οι χειρισμοί της κυβερνητικής πλειοψηφίας: Τα «χρωματιστά ψηφοδέλτια» και την «ψήφο Αλευρά». Για την ψηφοφορία χρησιμοποιήθηκαν ψηφοδέλτια διαφορετικού χρώματος για κάθε υποψήφιο, κάτι που η τότε αξιωματική αντιπολίτευση (Νέα Δημοκρατία) κατήγγειλε ως απόπειρα ακύρωσης του μυστικού χαρακτήρα της ψηφοφορίας, επειδή, όπως υποστήριξε, το χρώμα του κάθε ψηφοδελτίου διακρινόταν από τον ημιδιαφανή φάκελο. Υποστηρίχθηκε επίσης ότι ο τότε πρόεδρος της Βουλής Γιάννης Αλευράς δεν έπρεπε να λάβει μέρος στην ψηφοφορία ως εκτελών χρέη Προέδρου της Δημοκρατίας μετά την πρόωρη παραίτηση του Κωνσταντίνου Καραμανλή. Κατά τη διάρκεια της θητείας του ως Προέδρου της Δημοκρατίας έγινε γνωστός για τη δήλωσή του «είμαστε έθνος ανάδελφον», αλλά και για την αφοσίωσή του στην τήρηση του Συντάγματος, ιδιαίτερα στο δύσκολο διάστημα 1989-1990, όπου είχε την ευθύνη εποπτείας του σχηματισμού τριών διαφορετικών κυβερνήσεων».

Πηγή: protothema.gr

<https://thecaller.gr/xronomixani/christos-sartzetakis-ola-ta-stichia-ke-ta-ntokoumenta-pou-iche-sillexi-os-anakritis-gia-tin-dolofonia-lampraki/>

ΤΑ ΝΕΑ

Χρήστος Σαρτζετάκης: Ο ανακριτής στην υπόθεση δολοφονίας του Γρηγόρη Λαμπράκη

Τι είχε δηλώσει ο ίδιος για τις παρεμβάσεις που επιχειρήθηκαν κατά την ανακριτική διαδικασία. Ποια ήταν αργότερα η στάση της Χούντας.

Διαμαντής Γιάννης Θ.

03.02.2022, 14:28

Ο Χρήστος Σαρτζετάκης, που έφυγε σήμερα από τη ζωή σε ηλικία 93 ετών, βρέθηκε στο ύπατο αξίωμα της χώρας, την Προεδρία της Δημοκρατίας, από το 1985 ως το 1990.

Στη συλλογική μνήμη, βέβαια, ξεχωρίζει η ιδιότητά του ως ανακριτή στην υπόθεση της δολοφονίας του Γρηγόρη Λαμπράκη.

Αυτό εξάλλου ήταν και το στοιχείο που προτάχθηκε ως το μεγάλο πλεονέκτημα της υποψηφιότητας Σαρτζετάκη για την Προεδρία της Δημοκρατίας.

Δεν ήταν τυχαία η επιλογή Σαρτζετάκη

«ΤΑ ΝΕΑ», 10.3.1985, Ιστορικό Αρχείο «ΤΟ ΒΗΜΑ» & ΤΑ ΝΕΑ»

«ΤΑ ΝΕΑ» της 10^{ης} Μαρτίου 1985 εστιάζουν στον ρόλο του Χρήστου Σαρτζετάκη στην υπόθεση Λαμπράκη καθώς και στις διώξεις που υπέστη κατά τη διάρκεια της Δικτατορίας (1967 -1974) ο τότε δικαστικός.

«Η επιλογή του κ. Χρήστου Σαρτζετάκη για την Προεδρία της Δημοκρατίας δεν ήταν τυχαία. Στο πρόσωπό του τιμάται η άψογη Δικαιοσύνη και η σθεναρή αντίσταση στη Χούντα.

»Το γεγονός ότι το όνομα του κ. Σαρτζετάκη συνδέεται άμεσα με την υπόθεση της δολοφονίας Λαμπράκη έχει ιστορική σημασία. Κι αυτή η δολοφονία, είχε καταστεί η αιτία του τερατισμού της προχουντικής πολιτικής καριέρας του κ. Καραμανλή.

»Ακόμη η επιλογή αυτή πιστοποιεί την καλύτερη δικαίωση αυτών που αντιστάθηκαν στη δικτατορία.

(...)

Ο ανακριτής

«Το όνομα του κ. Χρήστου Σαρτζετάκη βγήκε στη δημοσιότητα όταν αυτός ανέλαβε τη διεξαγωγή των ανακρίσεων για τη διελεύκανση της υπόθεσης δολοφονίας του Γρηγόρη Λαμπράκη.

»Όταν πήρε το φάκελο των ανακρίσεων (Ιούνιος του '61) έδειξε ότι δε θα επέτρεπε επεμβάσεις στο έργο του.

»Οι επεμβάσεις στη Δικαιοσύνη έγιναν, αλλά ήταν άκαρπες. Ο τότε υπηρεσιακός υπουργός Δικαιοσύνης Βας. Σακελλαρίου είχε πει στη Βουλή: "Υπάρχουν εγγενείς δυσχέρειες εις την υπόθεσιν Λαμπράκη".

»Υπήρξαν πράγματι απόπειρες επεμβάσεων. Η πρώτη έγινε από τον τότε διοικητή Χωροφυλακής στρατηγό Γ. Βαρδουλάκη. Η δεύτερη από τον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου Κων. Κόλλια.

»Ο κ. Σαρτζετάκης αρνήθηκε τις επεμβάσεις τους. Ο Βαρδουλάκης του έδωσε (21 Ιουνίου 1963) ένα "πληροφοριακό" σημείωμα και ένα κατάλογο "μαρτύρων".

»Ο Κόλλιας του έδειξε ένα σχεδιάγραμμα που εμφάνιζε τους αξιωματικούς της Χωροφυλακής την ώρα της δολοφονίας. Αυτό το σχεδιάγραμμα το "φιλοτέχνησε" ο Μήτσου.

»Συνέστησε στον κ. Σαρτζετάκη "να ενεργεί μετά πολλής περισκέψεως" και παρατήρησε ότι θα έπρεπε να αποφευχθεί προφυλάκιση αστυνομικών και ισχυρίστηκε ότι "εσκοπείτο μάλλον το στραπατσάρισμα του Λαμπράκη και όχι η θανάτωσής του".

»Μετά από την επέμβαση Κόλλια ο κ. Σαρτζετάκης προφυλάκισε τον Καπελώνη. Στη συνέχεια ο κ. Σαρτζετάκης προφυλάκισε και άλλους υπεύθυνους για τη δολοφονία. Μεταξύ αυτών και άλλους αξιωματικούς της Χωροφυλακής.

Η ΑΝΑΚΡΙΣΙΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

● **‘Ο κ. Σαρτζετάκης Ζητεί νά
είναι εις τό έξῆς μυστική**

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 14 Μαρτίου. Τοῦ ἀνταποκριτοῦ
μας. — Κατόπιν προτάσεως τοῦ ἀνακριτοῦ, συνήλθε
σήμερον τό Συμβούλιον Πλημμελειοδικῶν καί ἡσχολή-
θη μέ τήν ἐξέτασιν τοῦ θέματος τῆς παρατάσεως ἢ
μή τῆς προφυλακίσεως τῶν εὑρισκομένων εἰς τός φυ-
λακᾶς κατηγορουμένων διά τήν ὑπόθεσιν τῶν αἱματη-
ρῶν γεγονότων τῆς 22ας Μαΐου, δεδομένου ὅτι ἔληξεν
ὁ προβλεπόμενος ὑπό τοῦ νόμου χρόνος προφυλακίσε-
ως τῶν ἀνωτέρω. Ἐπίσης, τό Συμβούλιον συνεζήτη-
σεν ἐπὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ ἀνακριτοῦ κ. Σαρτζετάκη,
ὅπως ἡ περαιτέρω ὑπ’ αὐτοῦ ἀνάκρισις ἐπὶ τῆς ἐν
λόγῳ ὑποθέσεως τηρηθῇ μυστική καί μή λαμβάνουν
γνώσιν περί τῆς πορείας αὐτῆς οἱ διάδικοι. Τό δικα-
στικόν συμβούλιον πρόκειται νά ἐκδώσῃ τό δούλευμά
του ἐπὶ τῶν ἐν λόγῳ θεμάτων τήν προσεχῆ Πέμπτην.

«ΤΟ ΒΗΜΑ», 15.3.1964, Ιστορικό Αρχείο «ΤΟ ΒΗΜΑ» & ΤΑ ΝΕΑ»

«Με παράτησε»

«Ο ἴδιος ο κ. Σαρτζετάκης ἀνέφερε γιά τὴν ἐπόμενη (τηλεφωνικὴ) ἐπέμβαση
τοῦ Κόλλια στο ἔργο του:

Ο εἰσαγγελέας τοῦ Αρείου Πάγου με ἐπετίμησε διὰ τὴν πρόσφατον τότε
προφυλάκισην τοῦ υπομοιράρχου Καπελώνη, εἰπων ἐπὶ λέξει: “Δεν
εἶχαμε συμφωνήσει νὰ προφυλακιστεῖ αξιωματικὸς ὅταν εἶναι βεβαία ἡ
καταδίκη του;»

Κι ο κ. Σαρτζετάκης τοῦ ἀπάντησε:

«Διὰ τὴν επίδοση ἐντάλματος προφυλακίσεως ἀρκούν σοβαραὶ ὑπόνοιαι ἐνοχῆς
τοῦ κατηγορουμένου».

Ο Κ. ΣΑΡΤΖΕΤΑΚΗΣ ΕΖΗΤΗΣΕ ΠΑΡΑΤΑΣΙΝ ΤΩΝ ΠΡΟΦΥΛΑΚΙΣΕΩΝ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 6 'Ιουνίου. Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας. — Ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου Πλημμελειοδικῶν συνεζητήθη σήμερον αἵτησις τοῦ ἀνταποκριτοῦ κ. Σαρτζετάκη περί παρατάσεως τῆς προφυλακίσεως τῶν κατηγορουμένων διά τήν ὑπόθεσιν τῆς δολοφονίας τοῦ Λαμπρόκη, Σ. Κοτζιάνη, Ἐμμ. Ἐμμανουηλίδη, Ξ. Γιουμά καί Ε. Καπελώνη. Ὁ κ. Σαρτζετάκης ὑπέβαλε τήν αἵτησίν του, διότι εἶχε λήξει ὁ προβλεπόμενος ὑπὸ τοῦ Νόμου χρόνος προφυλακίσεως τῶν ἀνωτέρω. Τό Συμβούλιον Πλημμελειοδικῶν θά ἐκδώσῃ τήν ἀπόφασίν του τήν προσεχῆ ἐβδομάδα.

«ΤΟ ΒΗΜΑ», 7.6.1964, Ιστορικό Αρχείο «ΤΟ ΒΗΜΑ» & ΤΑ ΝΕΑ»

»Κι ο κ. Σαρτζετάκης παρατηρεῖ:

«Απήντησα ὅτι χάριν τῆς υποθέσεως παρητήθην των θερινῶν διακοπῶν. Ὅποτε ἔλαβον τὴν παρατήρησιν ὅτι καὶ εἰάν ἐκαμον χρῆσιν των διακοπῶν ἡ ὑπόθεσις δε θα ἔμενε, καθόσον οἰοσδήποτε καὶ αν με ανεπλήροι θα εἶχε περατώσει τὴν ἀνάκρισιν.

Τελικώς ο εισαγγελεύς τους Αρείον Πάγου μου είπε εν οργή ότι απελπίσθην πλέον και να κάμω όσας ενεργείας θέλω και να περατώσω την υπόθεσιν όποτε θέλω, διότι δεν τον ενδιαφέρει πλέον.

»Μετά το τηλεφώνημα αυτό ο Κόλλιας είπε στον εισαγγελέα Μπούτη, που τον επισκέφθηκε στο γραφείο του:

“Θα λογοδοτήσουν σε μένα οι Σαρτζετάκηδες...”

13 ΜΗΝΑΣ ΜΕΤΑ ΤΟ ΕΓΚΛΗΜΑ

Έτελείωσεν ή ανάκρισις

ΔΙΑ ΤΗΝ ΔΟΛΟΦΟΝΙΑΝ ΤΟΥ ΛΑΜΠΡΑΚΗ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 26 Ίουνίου

ΤΟΥ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΟΥ ΜΑΣ

Ο άνακριτής κ. Σαρτζετάκης έγνωστοποίησε σήμερα εις τούς συνηγόρους πολιτικής άγωγής και υπερασπίσεως τόν τερματισμόν τής συμπληρωματικής άνακρίσεως, τήν όποιαν διεξήγευ επί τής ύποθέσεως τής δολοφονίας του δουλευτού Λαμπράκη. Ούτω, έκλεισε πλέον άνακριτικώς ή ως άνω ύπόθεσις, μετά 13 όλοκλήρους μήνας άπό τής διαπράξεως τής δολοφονίας. Η σχηματισθεΐσα όγκώδης δικογραφία θα παραμείνη, συμφώνως πρός τήν Δικονομίαν, επί έν άκόμη τετραήμερον εις τό Άνακρι-

τικών Γραφείον και άκολούθως θα διαδιδασθή εις τήν Εισαγγελίαν Πρωτοδικών, προκειμένου ό προϊστάμενος αύτής κ. Μπούτης νά μελετήσει τό άνακριτικόν ύλικόν και ύποβάλη τήν πρότασιν του εις τό Συμβούλιον Πλημμελειοδικών, σχετικώς μέ τήν ένοχήν ένός έκάστου τών κατηγορουμένων. Η ύποβολή τής προτάσεως άναμένεται νά γίνη έντός του Ίουλίου, τό δέ Δικαστικόν Συμβούλιον θα συνέλθη περί τά τέλη αύτου. Δέον νά σημειωθή ότι τό Συμβούλιον Πλημμελειοδικών θα κρίνη τήν ύπόθεσιν εις πρώτον βαθμόν, ήτοι τό δούλεμα αύτου ύπόκειται εις τό ένδικον μέσον τής έφέσεως.

«ΤΟ ΒΗΜΑ», 10.3.1985, Ιστορικό Αρχείο «ΤΟ ΒΗΜΑ» & ΤΑ ΝΕΑ»

Στη χούντα

«Στη δικτατορία ο Χρήστος Σαρτζετάκης απολύθηκε από το δικαστικό σώμα. Συγκεκριμένα, με τη Συντακτική Πράξη Κ. Δ. της 28^{ης} Μαΐου 1968 άρθηκε η ισοβιότητα των δικαστών και ο πρωτοδίκης Σαρτζετάκης, μαζί με 29 άλλους δικαστές (Κώνστα, Τζένο, Αλματζίδη, Πρόκο, κ.α.) διώχτηκαν από το δικαστικό σώμα διότι “επέδειξαν στυμπεριφορά ασυμβίβαστη προς το λειτούργημά τους».

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Κείμενα από την Ιστοσελίδα www.sartzetakis.gr

Ειδικότερα για τον Σαρτζετάκη η Συντακτική Πράξη ανέφερε ότι απολύεται:

α) “...Καθόσον δια της εν τω δικαστικώ σώμα και την κοινωνία διαγωγής και συμπεριφοράς του, ιδία δε διά της ενασκήσεως των καθηκόντων του ως ανακριτού, επέδειξεν στάσιν ασυμβίβαστον προς το λειτούργημά του ως δικαστού, προκαλέσας δεδικαιολογημένα δυσμενή σχόλια εις βάρος του”.

β) “Κατά την ενάσκησιν των καθηκόντων του ενήργησεν μεροληπτικώς παρακινούμενος εκ των πολιτικών πεποιθήσεών του υπέρ πολιτικής τινός παρατάξεως, κατά τρόπον κλονίσαντα την εμπιστοσύνην των πολιτών περί την αμεροληψίαν του».

(...)

»Παραμονή Χριστουγέννων του 1970 ο Χρήστος Σαρτζετάκης συνελήφθη στη Θεσσαλονίκη από όργανα της εκεί Ασφάλειας. (...) Ανήμερα Χριστούγεννα ο Σαρτζετάκης μετήχθη “νύκτωρ” στην Αθήνα (έφθασε στις 7 π.μ.) και παραδόθηκε στη διαβόητη ΕΣΑ. (...)

»Ακολούθησαν βασανιστήρια και πολύμηνες ανακρίσεις στην ΕΣΑ, μέχρις ότου όλοι οδηγήθηκαν στον Κορυδαλλό.

Ὁ Σαρτζετάκης

Θέλω νά πῶ δυό λόγια ἀκόμη, κ. πρόεδρε, γιά δυό ἀνθρώπους.

Μέσα στήν ΕΣΑ βασανίστηκε καί ἐξευτελίσθηκε φρικτά ὁ ἐφέτης κ. Χρήστος Σαρτζετάκης. Τόν χτυποῦσαν ἔξω μερόνυχτα συνέχεια καί τοῦ ἔκαναν φοβερούς ἐξευτελισμούς.

Κι' ἀκόμη, ὁ Χρήστος Παπουτσάκης, ἐκδότης τοῦ «Ἀντί», πού τόν πῆραν διότι «δέν μίλησε καθόλου εὐγενικά» στόν Θεοφιλογιαννάκο, αὐτός φώναξε τόν Ἀντωνόπουλο καί τοῦ εἶπε «νά τόν φροντίσουν τά παιδιά». Τόν πῆρε μιά ὁμάδα ἀπό 6—7 καί τόν χτυποῦσαν καί τοῦ ἔκαναν φάλαγγα ἐνῶ ἔξω ἀπό τήν ἀνοιχτή πόρτα ἦταν ὁ Ἀντωνόπουλος καί κύτταζε !

Ἡ μαρτυρία του ναύαρχου Κωνσταντίνου Εγκολφόπουλου «ΤΑ ΝΕΑ», 10.3.1985, Ιστορικό Αρχείο «ΤΟ ΒΗΜΑ» & ΤΑ ΝΕΑ»

»Ἡ βασική κατηγορία γιά τον Σαρτζετάκης και τους ἄλλου ἦταν δραστηριότητα γιά την ανατροπή της δικατορίας μέσω της οργάνωσης ΠΑΚ στην οποία ανήκαν».

**Άλλη μια φωτογραφία από την αποφυλάκιση του Χ.
Σαρτζετάκη**

«ΤΑ ΝΕΑ», 10.3.1985, Ιστορικό Αρχείο «ΤΟ ΒΗΜΑ» & ΤΑ ΝΕΑ»

ΤΟ ΒΗΜΑ

Χρήστος Σαρτζετάκης: Η δικαστική και πολιτική του σταδιοδρομία

Ο Χρήστος Σαρτζετάκης έχει γράψει τη δική του ιστορία τόσο ως νομικός, όσο και ως πολιτικό πρόσωπο

03.02.2022, 10:00

Σε ηλικία 93 ετών έφυγε από τη ζωή ο Χρήστος Σαρτζετάκης.

Ο Χρήστος Σαρτζετάκης κέρδισε την καταξίωση όταν δίκασε την υπόθεση της δολοφονίας του Γρηγόρη Λαμπράκη. Προτάθηκε για τη θέση του Προέδρου της Δημοκρατίας από τον Ανδρέα Παπανδρέου και ανέλαβε στις 29 Μαρτίου του 1985. Έμεινε στο ύπατο αξίωμα έως τον Μάρτιο του 1990.

Ο Χρήστος Σαρτζετάκης ήταν ανώτατος δικαστικός εν συντάξει ο οποίος διετέλεσε Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας την περίοδο 1985-1990.

Ο Σαρτζετάκης κέρδισε παγκόσμια καταξίωση όταν επιτέλεσε με παραδειγματική γενναιότητα το έργο του στην υπόθεση της δολοφονίας του βουλευτή της Αριστεράς Γρηγόρη Λαμπράκη.

Ως Πρόεδρος της Δημοκρατίας, άσκησε τα καθήκοντά του με εξαιρετική προσήλωση στο Σύνταγμα, ιδιαίτερα κατά την ταραχώδη περίοδο 1989-1990, όταν οι εκλογικές αναμετρήσεις δεν έδωσαν απόλυτη πλειοψηφία σε κανένα κόμμα.

Με καταγωγή από τα Χανιά

Γεννήθηκε στη Νεάπολη Θεσσαλονίκης το 1929. Ο πατέρας του ήταν αξιωματικός της Χωροφυλακής, καταγόμενος από τα Χανιά. Η μητέρα του, το γένος Γραμμενόπουλου, ήταν από το Σκλήθρο Φλώρινας, κόρη του Μακεδονομάχου Κοσμά Γραμμενόπουλου. Είναι πτυχιούχος της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και εισήλθε στον δικαστικό κλάδο το 1955. Το 1961 ήταν ανακριτής στο Αγρίνιο, στην ανάκριση του παιδαγωγού Μιχάλη Παπαμαύρου.

Με τον Ανδρέα Παπανδρέου ο οποίος τον πρότεινε για Πρόεδρο της Δημοκρατίας

Το 1956 υπηρέτησε ως Ειρηνοδίκης στην Κλεισούρα Καστοριάς. Το 1963 υπηρέτησε στο Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης, και έγινε γνωστός ως ανακριτής στην υπόθεση της δολοφονίας του βουλευτή της Αριστεράς Γρηγόρη Λαμπράκη. Διεξήγαγε την ανάκριση χωρίς να υποκύψει σε πολιτικές πιέσεις που δέχτηκε από την τότε πολιτική και δικαστική εξουσία. Η γενναία στάση του αποτυπώθηκε στην ταινία «Ζ» του Κώστα Γαβρά.

Με εκπαιδευτική άδεια έκανε στο Παρίσι κατά το διάστημα 1965-1967 μεταπτυχιακές σπουδές στο Εμπορικό Δίκαιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Δίκαιο.

Όταν τον συνέλαβε η Χούντα

Το 1968, επί Χούντας, απολύθηκε από το δικαστικό σώμα και στη συνέχεια συνελήφθη δύο φορές, βασανίστηκε στο ΕΑΤ-ΕΣΑ και φυλακίστηκε, χωρίς δίκη. Απολύθηκε από τις φυλακές της Χούντας μετά από διεθνή κατακραυγή το 1971. Με την πτώση της δικτατορίας αποκαταστάθηκε στην υπηρεσία του τον Σεπτέμβριο του 1974 με τον βαθμό του Εφέτη.

Ήταν πτυχιούχος της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και εισήλθε στον δικαστικό κλάδο το 1955.

Το 1976 συμμετείχε στη σύνθεση του Συμβουλίου Εφετών η οποία απέρριψε το αίτημα της Γερμανίας για την έκδοση του Ρολφ Πόλε, καταζητούμενου για τρομοκρατική δράση, με το σκεπτικό ότι τα εγκλήματά του είναι πολιτικά και ως εκ τούτου η έκδοσή του απαγορεύεται από το ελληνικό Σύνταγμα. Ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου άσκησε πειθαρχική δίωξη κατά των τριών πλειοψηφησάντων δικαστών (Κ. Αλεξόπουλος, Σ. Βάλλας, Χ. Σαρτζετάκης) γι' αυτή τη απόφαση, γεγονός που θεωρήθηκε ανεπίτρεπτη παρέμβαση στη δικαστική ανεξαρτησία.

Το 1981 προήχθη στον βαθμό του Προέδρου Εφετών και το 1982 στον βαθμό του Αρεοπαγίτη.

Τα «χρωματιστά ψηφοδέλτια» και η «ψήφος Αλευρά»

Κατά την προεδρική εκλογή του 1985 ο Χρήστος Σαρτζετάκης προτάθηκε από το ΠΑΣΟΚ και εξελέγη από αυτό και τα κόμματα της αριστεράς στις 29 Μαρτίου 1985 Πρόεδρος της Δημοκρατίας, θέση στην οποία παρέμεινε μέχρι τις 5 Μαΐου 1990.

Η εκλογή του συνδέθηκε με δύο προβλήματα Συνταγματικού Δικαίου, τα «χρωματιστά ψηφοδέλτια» και την «ψήφο Αλευρά».

Για την ψηφοφορία χρησιμοποιήθηκαν ψηφοδέλτια διαφορετικού χρώματος για κάθε υποψήφιο, κάτι που η τότε αξιωματική αντιπολίτευση (Νέα Δημοκρατία) κατήγγειλε ως απόπειρα ακύρωσης του μυστικού χαρακτήρα της ψηφοφορίας, επειδή, όπως υποστήριξε, το χρώμα του κάθε ψηφοδελτίου διακρινόταν από τον ημιδιαφανή φάκελο. Υποστηρίχθηκε επίσης ότι ο τότε Πρόεδρος της Βουλής Γιάννης Αλευράς δεν έπρεπε να λάβει μέρος στην ψηφοφορία ως εκτελών χρέη Προέδρου της Δημοκρατίας μετά την πρόωγη παραίτηση του Κωνσταντίνου Καραμανλή.

«Είμαστε έθνος ανάδελφον»

Κατά τη διάρκεια της θητείας του ως Προέδρου της Δημοκρατίας έγινε γνωστός για τη δήλωσή του «είμαστε έθνος ανάδελφον», που γνώρισε

μεγάλη αποδοχή, και από την αφοσίωσή του στην τήρηση του Συντάγματος, ιδιαίτερα στο δύσκολο διάστημα 1989-1990.

Η δήλωσή του «είμαστε έθνος ανάδελφον», γνώρισε μεγάλη αποδοχή

Μετά το 1990 έχει αποσυρθεί σε μεγάλο βαθμό από την δημόσια ζωή αν και αρθρογραφεί τακτικά σε εφημερίδες και δημοσιεύει κείμενα στην ιστοσελίδα του.

Ήταν παντρεμένος με την Έφη Αργυρίου και έχει μία κόρη.

Στις 21 Δεκεμβρίου 2018, βραβεύτηκε από την Ακαδημία Αθηνών.

Το βραβείο απονεμήθηκε για τη δημοσίευση του έργου «Επιτελών το καθήκον μου», κείμενο με τη μειοψηφική γνώμη που διατύπωσε το 1964 ως ανακριτής στην υπόθεση Λαμπράκη, το οποίο αξιολογήθηκε ως λαμπρό δείγμα ευσυνείδητης, εμβριθούς, εξονυχιστικής και θαρραλέας ανακριτικής στάσης.

<https://www.tovima.gr/2022/02/03/politics/xristos-sartzetakis-i-dikastiki-kai-politiki-tou-stadiodromia/>

ΤΟ ΒΗΜΑ

Πέθανε ο Χρήστος Σαρτζετάκης

Έφυγε από τη ζωή ο πρώην Πρόεδρος της Δημοκρατίας, Χρήστος Σαρτζετάκης

03.02.2022, 08:29

Ο Χρήστος Σαρτζετάκης που γεννήθηκε το 1929 έφυγε σήμερα από τη ζωή σε ηλικία 93 ετών μετά από μακρά νοσηλεία του στην εντατική.

Ο Χρήστος Σαρτζετάκης έχει γράψει τη δική του ιστορία τόσο ως νομικός, όσο και ως πολιτικό πρόσωπο αφού διετέλεσε Πρόεδρος της Δημοκρατίας.

Ο Χρήστος Σαρτζετάκης γεννήθηκε το 1929 στη Θεσσαλονίκη. Πτυχιούχος της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, μετά ολιγόμηνη δικηγορία, εισήλθε στον Δικαστικό κλάδο το 1955. Με εκπαιδευτική άδεια έκανε το 1965-1967 μεταπτυχιακές σπουδές στο Παρίσι στο εμπορικό δίκαιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Δίκαιο. Είναι έγγαμος με την Έφη Αργυρίου και έχουν μία κόρη.

Δικαστική και πολιτική πορεία

Το 1963, υπηρετών στο Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης, έγινε και διεθνώς γνωστός ως Ανακριτής της υποθέσεως πολιτικής δολοφονίας του βουλευτού της αριστεράς Γρηγορίου Λαμπράκη, την οποία με επιτυχία διεξήγαγε.

Το 1968, επί δικτατορικού καθεστώτος, απολύθηκε από το Δικαστικό Σώμα και στη συνέχεια συνελήφθη δύο φορές, βασανίσθηκε και φυλακίσθηκε, χωρίς δίκη, επί ένα περίπου χρόνο. Με την κατάργηση της δικτατορίας αποκαταστάθηκε στην υπηρεσία του τον Σεπτέμβριο του 1974 με τον βαθμό του Εφέτου. Το 1981 προάγεται στον βαθμό του Προέδρου Εφετών και το 1982 στον βαθμό του Αρεοπαγίτου.

Κατά την Προεδρική εκλογή του 1985 ο Χρήστος Σαρτζετάκης προτείνεται από το κόμμα του ΠΑΣΟΚ και εκλέγεται από αυτό και τα κόμματα της αριστεράς στις 29 Μαρτίου 1985 ως Πρόεδρος της Δημοκρατίας, παραμένοντας στη θέση αυτή μέχρι τις 5 Μαΐου 1990.

Σημαντικές Στιγμές

Ο Χρήστος Σαρτζετάκης ήταν Επίτιμο μέλος του Ανωτάτου Δικαστηρίου της Πορτογαλίας, Επίτιμος Διδάκτωρ του Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης, Επίτιμο μέλος της Εταιρείας Λογοτεχνών Θεσσαλονίκης και μέλος επιστημονικών εταιρειών στην Ελλάδα και το Εξωτερικό. Έτυχε διαφόρων τιμητικών διακρίσεων και των ανωτάτων παρασήμων ξένων κρατών και είναι Επίτιμος δημότης πολλών Δήμων και Κοινοτήτων της χώρας μας. Δημοσίευσε διάφορες μελέτες νομικού και πολιτικού περιεχομένου.

<https://www.tovima.gr/2022/02/03/politics/pethane-o-xristos-sartzetakis/>